

naživo / online

znovu spolu

9 – 20 /

k o n v e r g e n c i e

9 / 2020

podujatie sa koná pod záštitou
primátora hlavného mesta SR Bratislavy
Matúša Valla

generálny partner

u. fond
na podporu
umenia

festival z verejných zdrojov podporil
fond na podporu umenia

partneri

SLOVENSKÁ 
sporiteľňa

 **Kultúrne
leto 2020**



DiXi

HOTEL DEVÍN
★★★★

Atelier Papaver

rakúske | kultúrne | fórum ^{bts}



hlavný usporiadateľ a producent / main organizer and producer

Konvergenzie – spoločnosť pre komorné umenie / Convergence – Society for Chamber Arts

opatrenia COVID-19

pozitívne k umeniu, zodpovedne k okoliu



odstupy

kapacita sál je znížená a sedenie je oddelené, prosíme, zachovávajte rozostupy 2 m



rúško

noste správne nasadené rúško počas celého pobytu na koncerte a v priestoroch koncertu



dezinfekcia

pri vstupe použite dezinfekciu na ruky



ruky

nepodávajte si ruky, využite ich na silný aplauz



teplota

naša zdravotná služba vám pri vstupe odmeria teplotu, vstup bude povolený iba návštevníkom s teplotou nižšou ako 37,2°C



kašeľ

pokiaľ máte príznaky respiračného ochorenia, nevstupujte do priestorov konania koncertu a váš lístok venujte priateľom

**návšteva koncertu
komornej hudby priaznivo
pôsobí na zdravie!**

Veríme, že tieto opatrenia nevnímate ako komplikáciu, ale ako zodpovedné kroky k ochrane zdravia všetkých návštevníkov. Ďakujeme vám za ich rešpektovanie.

prehľad programu festivalu

9 / 9 / 2020 / 18:00 / rakúske kultúrne fórum
hommage à beethoven / čítanie o hudbe

R. Roth slovo / M. Skuta klavír

A. Šuba výber z listov L. van Beethovena

11 / 9 / 2020 / 20:00 / online

portland-london-bratislava / youtube koncert

J. Haydn / A. Piazzolla / V. Godár

M. García^{USA} klavír / T. Norris^{UK} husle

J. Lupták violončelo

16 / 9 / 2020 / 19:00 / veľké koncertné štúdio sro
audio electronics live

J. Zorn / A. Pärt / I. Xenakis / G. Sollima / L. van Beethoven
Stroon / Pjoni / V. Mendelssohn / B. Dugovič

Pjoni / Stroon

I. Karško husle / V. Mendelssohn^{NL} viola

J. Lupták, A. Gál violončelo / B. Dugovič klarinet

B. Lenko akordeón / A. Hučková klavír

Konvergenzie Quartet

17 / 9 / 2020 / 19:00 / veľké koncertné štúdio sro
bach / berger / beethoven / brahms

I. Karško, I. Kovalčíková husle / V. Mendelssohn^{NL} viola

J. Lupták violončelo / N. Skuta klavír

18 / 9 / 2020 / 19:00 / veľké koncertné štúdio sro
marián varga: piesne a hry

S. Fehér spev / V. Šarišský klávesy, aranžmány

J. Lupták violončelo / O. Török trúbka

I. Šiller klavír

19 / 9 / 2020 / 11:30 / koncertná sieň klarisky
akadémia komornej hudby

účinkujú absolventi letných kurzov komornej hry festivalu
Konvergenzie a Slovenského mládežníckeho orchestra

19 / 9 / 2020 / 17:30 / design factory
bratislavská noc komornej hudby

J. S. Bach / S. Reich / B. Britten / B. Bartók

J. Lupták violončelo / M. Ruman viola /

R. Šebesta klarinet / E. Šušková spev / I. Koska klavír

A. Dvořák / J. Brahms /

J. Podhoranský violončelo / M. Lapšanský klavír

J. N. Hummel / A. Albrecht

S. Schäffer^{AT} husle / M. Ruman viola

A. Gál violončelo / J. Prievozník kontrabas

J. Palovičová klavír

M. Paľa 1. husle / D. Rumler 2. husle / M. Ruman viola

J. Lupták violončelo / A. Hučková klavír

20 / 9 / 2020 / 11:30 / primaciálny palác
konvergenčné matiné

M. Marais / J. Haydn / W. A. Mozart / F. Schubert
C. Debussy / G. F. Händel - J. Halvorsen

Duo del Gesù^{PL}

S. Feinberg

M. Paľa husle / K. Paľová klavír

20 / 9 / 2020 / 15:00 / design factory
toddler punk / koncert pre deti a rodičov

20 / 9 / 2020 / 18:00 / design factory
balady / 10 simple melodies / tehillim

R. Pospíš spev, ústna harmonika, klávesy & M. Sillay gitara

E. Prochác violončelo / J. Šušaník bicie

B. Dugovič klarinet ///

N. Nikitin saxofón / J. Lupták violončelo / B. Lenko akordeón

M. Paľko & Mojše Band

Solamente Ribelli / SoLa vokálny ansámbl

M. Valent



milí priatelia, naši verní poslucháči a návštevníci,

vážime si, že ste prekonalí svoj strach a pochybnosti a napriek neistej situácii ohľadom druhej vlny pandémie Covid-19, ktorá zasiahla v tomto roku celý svet, ste si prišli osobne vypočuť hudbu. My na Konvergenciách úprimne veríme, že hudba spája a lieči – nás osobne, aj našu spoločnosť. Možno nevylieči skutočne vážne choroby, ale určite vie pomôcť zmierniť ich priebeh či posilniť našu odolnosť.

Žijeme naozaj zvláštnu dobu a na otázky, čo to znamená pre našu prítomnosť, či dokonca budúcnosť, nevieme odpovedať. Žijeme v čase, keď sa mnohí ocitli v neistote – existenciálnej či zdravotnej – a verte, že my hudobníci, umelci, dramaturgovia, producenti, technici, zvukári, grafici, textári – jednoducho všetci v kreatívnom prostredí, ktorí sme nútené zastali, tomu rozumieme úplne do hĺbky. Prinášame vám živé komorné koncerty – niečo, čo sa mnohým zdá v tomto momente úplne zbytočné a v očiach niektorých epidemiológov a štátnikov dokonca nebezpečné. Napriek tomu si myslíme, že pri dodržiavaní všetkých hygienických opatrení, ktoré naozaj nepodceňujeme, sprostredkovať vám hudbu „naživo“, aj keď len obmedzenému počtu návštevníkov, má obrovský zmysel. Vyjadrujeme tým naše presvedčenie, že je dobré nevzdať sa, i keď to je pre nás náročné a nevýhodné a pre vás riskantné sem prísť.

Hudba a umenie nám dodávali energiu na diaľku počas jarnej izolácie, cez leto sme sa mnohí trochu nadýchli. Teraz nás možno opäť čaká náročná jeseň. Nadýchnime sa spolu hudby, vnímajme zvuky, melódie a harmónie, ktoré sa nás dotknú, aby sme načerpali silu v tomto nesmierne únavnom roku plnom neistoty, limitácií a možno aj strachu z toho, čo nás vlastne čaká. Covid-19 nás rozdeľuje a ničí – hudba nás naplňuje, spája a lieči. Možno sa vám bude zdať trúfalé vysloviť takéto slová, ale skúsme hľadať v tejto zvláštnej situácii a zastavení života nové začiatky a možnú katarziu, ktorá sa nám ponúka. Zatiaľ sa nám to môže javiť ako niečo nejasné a vzdialené, ale možno aj stíšenie pri hudbe nám pomôže vidieť jasnejšie kontúry toho, čo sa nám tu v tejto všetkej neistote otvára. Prajem vám zdravie, trpezlivosť a veľa vzájomne získanej energie z toho, čo v tejto extra komornej atmosfére zažijeme. Sme radi, že aj keď opatrne – ale sme s vami znovu spolu.

Ďakujeme vám za vašu priazeň a odvahu, že ste prišli.

JOZEF LUPTÁK A TÍM FESTIVALU

Turné

15. 10. 2020_koncert №5
nitra__opera diversa__cz

27. 10. 2020_koncert №6
banská bystrica__
nora skuta__
ronald šebesta

9. 11. 2020_koncert №7
trnava__
ivan koska__
branislav dugovič

10. 11. 2020_koncert №8
trenčín__iva bittová

12. 11. 2020_koncert №9
čadca__ondrej veselý

jozef lupták__&__priatelia



streda **9/9/2020** / 18:00 / rakúske kultúrne fórum

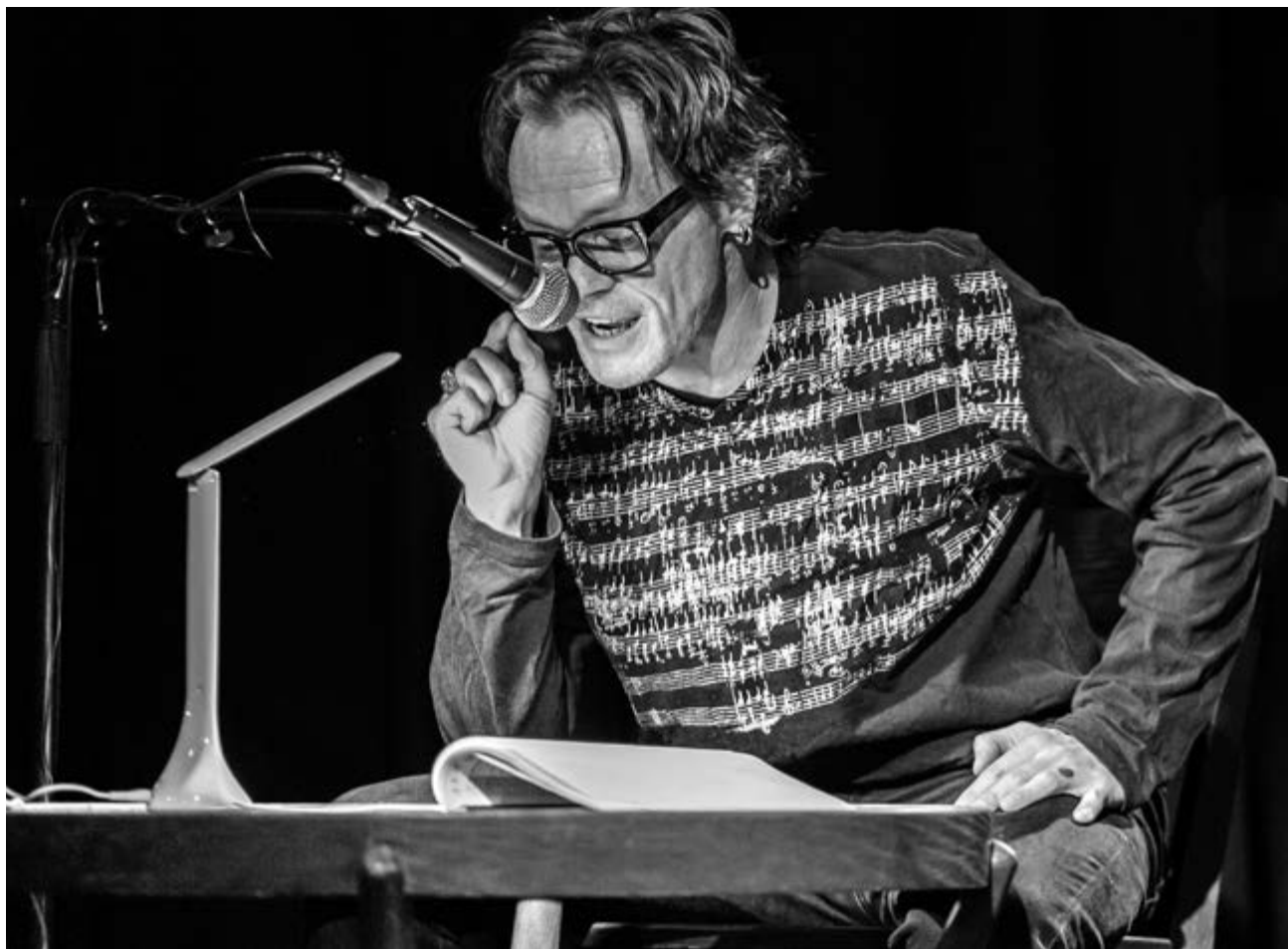
hommage à beethoven

čítanie z beethovenových listov

Miki SKUTA klavír/piano

Robert ROTH slovo/narrator

Andrej ŠUBA výber textov



TRVANIE / 60 min. bez prestávky

program / Ludwig van Beethoven (1770 — 1827)

7 bagatel, op. 33 / 7 Bagatelles, op. 33

- I. Andante grazioso, quasi allegretto (Es dur)
- II. Scherzo: Allegro (C dur)
- III. Allegretto (F dur)
- IV. Andante (A dur)
- V. Allegro non troppo (C dur)
- VI. Allegretto, quasi andante (D dur)
- VII. Presto (As dur)

32 variácií c mol, WoO 80 / 32 Variations in C Minor, WoO 80

„Ktorý iný skladateľ dokázal ponúknuť podobnú šírku emócií: od komického k tragickému, od ľahkosti niektorých variačných cyklov po váhu prírodných síl, ktoré nielen dokázal dať do pohybu, ale tiež ovládnuť? A ktorému inému majstrovi sa podarilo, tak ako jemu v neskorých dielach, spojiť súčasnosť, minulosť, budúcnosť, vznešené i profánne? Stále existujú klišé, o ktorých treba polemizovať: heroický obraz Beethovena či Beethoven, ktorý sa na sklonku života stal ezoterikom. Nezabúdajme, že dokázal byť elegantný svojim vlastným osobitým štýlom a že vrúcnosť, *dolce*, je rovnako súčasťou jeho hudby ako prudkosť a extrovertnosť.“

A. BRENDL: Beethoven in: *A bis Z eines Pianisten* (C. Hanser Verlag, 2012)



beethoven a slovensko

Najstaršia známa správa o Beethovenovi v uhorskej tlači pochádza z novín *Pressburger Zeitung* z utorka 7. 4. 1795, objavuje sa teda necelé tri roky po jeho odchode z Bonnu. Informuje o dvojici viedenských koncertov Hudobnej spoločnosti pre vdovy a siroty (Tonkünstler Gesellschaft für Witwen und Weisen) z 29. a 30. 3. v dvorskom divadle Burgtheater, na ktorých zaznelo oratórium Antonia Casimira Cartellieriho (1772 — 1807) *Gioas, Re di Guida*. Počas prvého z večerov sa medzi dejstvami „predstavil známy pán Ludwig von Beethoven so svojím úplne novým koncertom zloženým pre pianoforte, ktorý si vyslúžil jednomyselné ocenenie“. Identický text niekoľko dní pred *Pressburger Zeitung* uverejnili aj *Wiener Zeitung* (1. 4.) a *Grazer Zeitung* (4. 4.). Prvá Beethovenova návšteva Uhorska smerovala do dnešnej Bratislavy (Pressburg), odkiaľ umelec pokračoval na koncertnej ceste ďalej do Pešti. Stalo sa tak v roku 1796 – v jeho prvej polovici Beethoven už absolvoval niekoľkomesačné turné, ktoré ho zaviedlo do Prahy, Drážďan a Berlína.

Informácia o pobyte v Bratislave sa opiera o skladateľovu korešpondenciu z 19. 11. 1796 adresovanú známemu viedenskému výrobcovi klavírov Johannovi Andreasovi Streicherovi (1761 — 1833). Text listu, ktorého originál je uložený v archíve Beethovenovho domu v Bonne, sa týka takmer výlučne kvalít Streicherovho nástroja. Beethoven ho chváli, no konštatuje, že mu neumožňuje dostatočne prejať vlastnú individualitu pri tvorbe tónu. Britský znalec skladateľovho diela Barry Cooper predpokladá, že išlo o nástroj, ktorý putoval do mesta kvôli umelcovmu vystúpeniu. Samotné koncertovanie Beethoven v liste spomína jedinou vetou, a to v súvislosti so Streicherovým kolegom a bratom jeho manželky Márie Anny (Nanette) Matthäusom Andreasom Steinom (1776 — 1819), keď píše: „*Moja akadémia sa koná v stredu 23. tohto mesiaca, ak by Stein chcel prísť, bude srdečne vítaný, prenocovanie u mňa má isté.*“ Všetky ďalšie zmieňované pobyty Beethovena na našom území (Dolná Krupá, Hlohovec, Piešťany) sú hypotézami, ktoré sa zakladajú na jeho kontaktoch so šľachtickými rodinami Keglevičovcov (skladateľovou žiačkou bola Babetta Keglevičová, ktorej dedikoval *Klavíru sonátu op. 7 i Prvý klavírný koncert*) a Brunsvikovcov, ktorí vlastnili kaštieľ v Dolnej Krupej. S územím dnešného Slovenska spájali skladateľa profesionálne i priateľské väzby. Okrem oravského rodáka a amatérskeho violončelistu Mikuláša Zmeškala a obdivovaného klavírneho virtuóza, skladateľa a dirigenta Johanna Nepomuka Hummela patrili do okruhu jeho známych aj skladateľ a hudobník Heinrich Klein (1756 — 1832), ktorého hudobná historička Darina Múdra označuje za „zakladateľa Beethovenovho kultu na Slovensku“. Priamym dôkazom tohto kontaktu je zmienka o Kleinovej návšteve Beethovena vo Viedni koncom novembra roku 1819 v jednom zo skladateľových konverzačných zošitov. Kleinovo meno s Beethovenovým venovaním „An Herrn Professor Klein in Pressb[urg]/vom Verfasser“ sa nachádza aj na tlačenom exemplári *Omše op. 86* z archívu Beethovenovho domu v Bonne. Je možné, že Kleinove kontakty s Beethovenom mu umožnili sprostredkovať aj stretnutie skladateľa s inými bratislavskými hudobníkmi. Napríklad s neskorším úspešným skladateľom opier Heinrichom Marschnerom (1795 — 1861). Priebeh ich stretnutia ostal zaznamenaný takto: „*Ďalším návštevníkom, ktorý prišiel v túto a, pravdepodobne, príležitostne i v nasledujúcu zimu, bol Heinrich Marschner. Pricestoval do Viedne z Karlových Varov na pozvanie grófa Amadé, mal dvadsaťjeden rokov, bol ambiciózny a dychtil poznať Beethovenov názor na niektoré zo svojich kompozícií, ktoré veľkému majstrovi priniesol v rukopise. Beethoven ho prijal, chvatne prehliadol hudbu, podal mu noty naspäť a tónom, v ktorom bolo skôr uspokojenie než odsúdenie, zamrmľal: 'Hm, nemám času nazvyš – nechodievajte príčasto – prineste mi niečo opäť.' Mladý muž bol nesmierne sklamaný, očakával oveľa viac. Nerozumel skladateľovým strohým spôsobom a až keď o prijatí porozprával svojmu patrónovi profesorovi Kleinovi z Prešporku, rozpamätal sa na Beethovenov milý pohľad, keď s ním hovoril, i na to, že mu pri odchode podal ruku. Na izbu sa vrátil v malomyselnej nálade a zbalil si batožinu s rozhodnutím zanechať hudbu a vrátiť sa do Lipska na štúdiá toho, k čomu bol určený. No na radu priateľov napokon zmenil názor na Beethovenovo správanie a pokračoval v kontaktoch s ním. Veľký muž bol vždy vládny a príležitostne pridal i slovo povzbudenia, no ich vzťahy sa nikdy nestali bližšími.*“

K významným „beethovenovským tradíciám“ patrilo aj pravidelné uvádzanie *Missy solemnis* v Dóme sv. Martina, ktorá v ňom do 20. rokov 20. storočia (vdaka aktivitám Cirkevného hudobného spolku) zaznela dvadsaťkrát.

ANDREJ ŠUBA

BALLOVÁ, Luba: *Beethoven a Slovensko*. Osveta, 1972. / MÚDRA, Darina: *Klasicizmus*. In: *Dejiny slovenskej hudby* (O. Elschek, ed.) Bratislava: Asco, 1996.

piatok **11/9/2020** / 20:00 / online

portland-londýn-bratislava

youtube koncert

Tom NORRIS ^{UK} husle/violin

Jozef LUPTÁK violončelo/cello

María GARCÍA ^{USA} klavír/piano



program / Joseph Haydn (1732 — 1809)

Klavírne trio č. 39 G dur Hob.XV:25 / Piano Trio No. 39 in G Major, Hob. XV:25

VIII. Andante

IX. Poco adagio, cantabile

X. Rondo a l'Ongarese: Presto

Vladimír Godár (1956)

Talizman, nokturno pre klavírne trio / Talisman, Nocturne for Piano Trio (1979 — 1983)

Astor Piazzolla (1921 — 1992)

Cuatro Estaciones Porteñas / The Four Seasons of Buenos Aires

II. Invierno Porteño/Buenos Aires Winter (arr. for Piano Trio)

S Mariou a Tomom sme sa stretli na jeseň v roku 1994 v kanadskom Banffe, v tamojšom úžasnom Centre pre umenie. Hrali sme vtedy spolu veľa hudby, prerozprávali a preflámovali dlhé noci. Bol to čas, na ktorý sa nezabúda. S Tomom sme sa občas stretli v Londýne, dvakrát bol hosťom Konvergencií. S Mariou sme sa za ostatných 26 rokov videli len raz, v New Yorku. Všetci traja sme sa ocitli od marca 2020 v izolácii – osobnej i umeleckej. A akosi prirodzene sme začali komunikovať cez sociálne siete, povzbudzovať sa a všímať si, čo počas tohto zvláštneho obdobia robíme. V júni prišla María s nápadom zrealizovať spoločný online YouTube koncert, ktorý bude pre nás všetkých revolučný a dobrodružný. Z troch krajín a dvoch kontinentov budeme aj s pomocou skvelých technikov a súčasných vymožeností hrať hudbu v reálnom čase. Ľudská túžba hrať a tvoriť neprekonáva momentálne len hory, ale doslova oceány. V USA, Británii i na Slovensku je koncertný život stále limitovaný, nechceme sa však vzdať medzinárodného rozmeru nášho festivalu a s ním spojených priateľstiev, preto to robíme takto. Budeme hrať každý doma, napriek tomu nebudeme sami. Zaznejú klavírne triá Josepha Haydna, Vladimíra Godára a Astora Piazzollu. Každá skúška na tento koncert je zážitkom vo virtuálnom priestore a zároveň príslubom nových možností, o ktorých sme ani nevedeli, že existujú. Pripojte sa a zažite to s nami.

JOZEF LUPTÁK

Talizman, nokturno pre sláčikové kvarteto vznikol v dvoch fázach (1979 — 1983). Autor v ňom po prvýkrát vedome pracoval so štýlovými citáciami a transformáciami, približujúc sa tak k poetike polyštýlovosti Alfreda Schnittkeho. Skladbu vo forme chopinovského nokturna uvádza motto François-Auguste-René Chateaubrianda: „Každý človek nosí v sebe svet zložený zo všetkého, čo kedy videl a miloval, a do neho sa neustále vracia, i vtedy, keď sa pohybuje svetom, ktorý mu je cudzí a v ktorom i zdanlivo žije.“ (Text pochádza z CD V. Godár: *Chamber Music*. Slovart Records, 1996)

streda **16/9/2020** / 19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu

audio electronics live

zorn / pärt / xenakis / sollima / beethoven / stroon
pjoni / mendelssohn / dugovič

PJONI elektronika / electronics

STROON elektronika / electronics

Igor KARŠKO husle / violin

Vladimir MENDELSSOHN ^{NL} viola / viola

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Branislav DUGOVIČ klarinet / clarinet

Boris LENKO akordeón / accordion

Alena HUČKOVÁ klavír / piano

konvergenzie quartet

Ivana KOVALČÍKOVÁ 1. husle / 1st violin

Daniel RUMLER 2. husle / 2nd violin

Martin RUMAN viola / viola

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Andrej GÁL violončelo / cello



TRVANIE KONCERTU / cca. do 20:15 bez prestávky

program / Stroon

John Zorn (1953)
Road Runner (1985)

Pjoni

Branislav Dugovič (1978)
Aktak (2013/2017)

Vladimir Mendelssohn (1949)
Aforismi pre husle, violu, violončelo, klavír a recitátora (2020, slovenská premiéra)

Iannis Xenakis (1922 — 2001)
Dhipli Zyia pre husle a violončelo (1951, slovenská premiéra)

Giovanni Sollima (1962)
Casanova Sonata (2000, slovenská premiéra)



„Ľudia dnes vnímajú umelca prevažne ako človeka, ktorý spája veci, ktorý skenuje obrovskú oblasť možných miest výskytu umenia a povie: Teraz upriamim vašu pozornosť na tento sled vecí.“

B. ENO in: *Audiokultúra* (Hudobné centrum, 2013)

„Dídžejská kultúra predstavuje novú formu zvukových dejín a zvukovej pamäti. Hudobné dejiny už nie sú lineárnym útvarom, ktorý sa v ideálnom prípade dá vnímať ako celok, ale sieťou mobilných segmentov. Tie sa dajú kedykoľvek opakovane vkladať do nových línií, textov a mixov. Skrátka, dejiny hudby už nie sú analógovým zvitkom, ale sú digitálne a v ktoromkoľvek bode okamžite prístupné.“

Ch. COX, D. WARNER (eds.) in: *Audiokultúra* (Hudobné centrum, 2013)

„**John Zorn** (1953) sa etabloval ako džezový hudobník, improvizátor a klasicky vzdelaný skladateľ. V Zornovej hudbe sa stretávame s montážou extrémne krátkych úryvkov hudobných svetov, ktoré vyvolávajú v poslucháčovi najrozmanitejšie asociácie. Rýchlosť striedania úryvkov a ich vyhrotená kontrastnosť vytvárajú zvláštne napätie, ktoré z ničoho nevzniká a v ničom sa nevybíja. Skladba *Road Runner*, inšpirovaná filmovými partitúrami Carla Stallinga, je výsledkom spolupráce Zorna s Guyom Klucevskom. Kompozícia vznikla priamo v nahrávacom štúdiu. *Road Runner* je postavička z amerického kresleného filmu zo 40. rokov a hudba evokuje bláznivé peripetie príbehov tohto žánru.“

(Text O. SMETANOVEJ je z CD B. Lenko: *Plasticity*. Slovart Records, 2002/upravené)

„[Hudba Carla Stallinga] má v sebe otvorenosť, je to akýsi nehierarchický hudobný súpis, ktorý je síce pre dnešných mladších skladateľov typický, ale do polovice 60. rokov sa vyskytoval veľmi vzácnne. Všetky hudobné žánre sú si rovné, žiaden nie je vnútorne lepší než ostatné, a Stalling ich vo svojej hudbe zahŕňa, prežíva a potom ich vyplúva vo formáte, ktorý sa viac podobá na Burroughsove strihové texty či Godardov filmový strih zo 60. rokov ako na to, čo sa dialo v 40. rokoch.“

J. ZORN in: *Audiokultúra* (Hudobné centrum, 2013)





Iannis Xenakis (1922 — 2001), francúzsky skladateľ gréckeho pôvodu, študoval na aténskej Polytechnike. Počas 2. svetovej vojny sa zúčastnil odboja proti talianskej okupácii a po emigrácii do Paríža našiel prácu v ateliéri slávneho architekta Le Corbusiera. Vo svojej radikálnej tvorbe, začínajúcej orchestrálnou kompozíciou *Metastaseis* (1953 — 1954), sa inšpiroval vzťahmi medzi matematikou, architektúrou a hudbou. Skladba *Dhipli Zyia* zo začiatku 50. rokov je raná skladba s tanečnými rytmiami a meniacim sa metrom, odkazujúcimi na grécku ľudovú hudbu a ovplyvnená Bartókovým narábaním s folklórnym materiálom.

Giovanni Sollima (1962), taliansky violončelista a skladateľ. Jeho eklektická tvorba je ovplyvnená jazzom, rockom (spolupracoval napríklad s Patti Smith), minimalizmom, ale tiež hudbou Stredomoria a toto všetko je počut aj v jeho skladbe *Casanova Sonata* pre sláčikové kvinteto a CD. Toto dielo sa nachádza na CD *Viaggio in Italia*, ktoré nahral so súborom Lark Quartet v roku 2000.

štvrtok **17/9/2020** / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu / 19:00

bach / berger / beethoven / brahms

Igor KARŠKO husle / violin

Ivana KOVALČÍKOVÁ husle / violin

Vladimir MENDELSSOHN ^{NL} viola / viola

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Nora SKUTA klavír / piano



TRVANIE KONCERTU / cca. do 21:00 s prestávkou

program / Johann Sebastian Bach (1685 — 1750)

Aria variata (alla maniera italiana) a mol, BWV 989 (arr. Igor Karško)

Roman Berger (1930)

Pathetique

Ludwig van Beethoven (1770 — 1827)

Klavírne trio č. 4 B dur, op. 11 „Gassenhauer“ / Piano Trio No. 4 in B-flat Major, Op. 11 “Gassenhauer”

I. Allegro con brio

(version for Violin, Cello and Piano)

II. Adagio

III. Thema: Pria ch'io l'impegno (Allegretto) mit Variationen

Johannes Brahms (1833 — 1897)

Klavírne kvinteto f mol, op. 34 / Piano Quintet in F Minor, Op. 34

I. Allegro non troppo – Poco sostenuto – Tempo I

II. Andante, un poco adagio – [] – Tempo I

III. Scherzo: Allegro – Trio – Scherzo da Capo sin'al Fine

IV. Finale: Poco sostenuto – Allegro non troppo – [] – Tempo I – Presto, non troppo

„Nikdy som sa nesnažil komponovať tak, aby moja hudba bola ‚krásna‘ či ‚zrozumiteľná‘. Som presvedčený o tom, že umenie by malo byť v súlade s autorovou ‚naladenosťou‘ v Heideggerovom zmysle (t. z. nie chvíľkovou, náhodnou ‚náladou‘). Stotožňujem sa s Tillichovým názorom, že dielo by malo byť výrazom ľudskej kondície. Asi preto som odjakživa vychádzal zo spontánnych nápadov, a zrejme preto má moja hudba do značnej miery improvizovaný charakter, je kontrolovaná opäť ‚iba‘ spontánne, intuitívne.“

R. BERGER (k uvedeniu skladby *Pathetique* na festivale Nová slovenská hudba 2008)

Klavírne trio B dur, op. 11 vzniklo v roku 1798. Beethovenov žiak Carl Czerny uvádza, že skladbu si objednal klarinetista, ktorý si do finále vyžiadal tému z terceta *Pria ch'io l'impegno* z 2. dejstva opery Josepha Weigla *L'amor marinaro* (Námorníkova láska). Kvôli tejto mimoriadne populárnej melódii, ktorej šarmu podľahli aj Hummel či Paganini a Beethoven ju spracoval vo forme variácií, skladba dostala neskôr prezývku „Gassenhauer“ (šláger, odrhovačka). Beethovenov životopisec Alexander Wheelock Thayer sa domnieva, že hudobníkom, pre ktorého dielo vzniklo, bol český klarinetista Joseph Beer (1744 — 1812). Prvé vydanie tria obsahovalo okrem klarinetového aj part huslí, ktorý podľa Czerného pochádza od skladateľa.

Brahmsovo *Klavírne kvinteto, op. 34* je príkladom, aké náročné môže byť hľadanie optimálneho média pre vyjadrenie hudobných myšlienok. Skladateľ najskôr pracoval s obsadením sláčikového kvinteta. Už v tejto podobe označila Clara Schumannová v roku 1862 kvinteto za majstrovské dielo. Brahmsov priateľ, huslista Joseph Joachim však skladbe vyčítal nedostatok „zvukového šarmu“. Skladateľ následne prepracoval kompozíciu pre dva klavíry (op. 34b), ktorú uviedol v roku 1864 s Carlom Tausigom vo Viedni a neskôr aj s Clarou Schumannovou v Baden-Badene. „*Kvinteto je nevýslovne krásne. Kto nepozná skoršie podoby diela, sláčikové kvinteto a klavírnú sonátu, neuverí, že skladba nevznikla pre túto kombináciu nástrojov. Nie je v nej jediná nota, ktorá by viedla k podozreniu, že ide o úpravu; myšlienky sú bohaté a pestré. Monotónnosť diela pre dva klavíry ste zmenili na majstrovský kus veľkej krásy, aký sa neobjavil od roku 1828,*“ napísal Brahmsovi Herman Levi s odkazom na Schubertovu smrť. Premiéra *Klavírneho kvinteta, op. 34* sa uskutočnila 22. júna 1866 na Lipskom konzervatóriu.

AŠ

piatok **18/9/2020** / 19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu

piesne a hry

piesne a detské skladby mariána vargu

Sisa FEHÉR spev/voice

Ivan ŠILLER klavír/piano

Vladislav ŠARIŠSKÝ klávesy, aranžmány/keyboard

Jozef LUPTÁK violončelo/cello

Oskár TÖRÖK trúbka/trumpet



TRVANIE KONCERTU / oca. do 20:15 bez prestávky

program / Marián Varga / Kamil Peteraj

Ľalia poľná

Slniečnice

Marián Varga / Rudolf Skukálek

Pomôž mi

Možno

Marián Varga / Kamil Peteraj

Piesne z kolovrátku 1

Piesne z kolovrátku 2

Marián Varga / Miroslav Válek

Smutná ranná električka

Marián Varga / Kamil Peteraj

Pošta

Voda

Z ďateľín

Marián Varga, Pavol Hammel / Rudolf Skukálek

S rukami vo vreckách

Marián Varga (1947 — 2017)

detské skladby pre klavír (výber)

piesne a hry

On mal vtedy 15 rokov, ja 12. Obaja sme chodili to tej istej hudobnej školy, v tom čase (koncom 50., začiatkom 60. rokov 20. storočia) zvanej Ľudová škola umenia. Dnes už ani neviem, či mám nad tým žiaľ, alebo sa z toho tešiť, ale práve tejto našej bývalej ĽŠU bol, ako to v totalite bolo často zvykom, po „znárodnení“ pridelený akčný rádius vo vtedy ešte existujúcom pôvabnom, romantickom kaštieli, ktorý si v roku 1832 v priestore na terajšom Trnavskom mýte v Bratislave dal postaviť gróf Berchtold ako záhradný palác s veľkým parkom. Genius loci tohto malebného neskoroempírového paláca zostával jasne vnímateľný ešte aj po bezohľadnom „rozpriechkovaní“ jeho veľkých komnát na mini-bunky jednotlivých školských tried.

V tejto súvislosti krátku prehľad dejín paláca: Po nejasnom odchode grófskej rodiny Berchtoldovcov z paláca slúžil tento dvojpodlažný 13-osový objekt do konca 19. storočia ako nájomný dom; neskôr, začiatkom 20. storočia, ako kláštor rehoľného rádu tešiteľov, ktorý však bol, podobne ako aj všetky ostatné kláštorne objekty, začiatkom 50. rokov komunistickým režimom vysídlený, presnejšie: kláštorná komunita bola z paláca vyhnaná a vo vzácných historických priestoroch bola zriadená škola

hudobného umenia... Nádherný park paláca bol vyklčovaný, zostalo z neho len torzo, ktoré sa vo veľmi zanedbanej podobe zachovalo až do dnešných čias, avšak medzi stromami, ktorým sa akýmsi zázrakom podarilo prežiť, sa nachádzajú a ešte stále žijú tri pekné platany. Zničením parku bol získaný priestor, ktorý slúžil v 50. až 70. rokoch ako známe a Bratislavčanmi vyhľadávané Centrálné trhovisko. V roku 1981 bola napokon z berchtoldovského paláca deložovaná aj hudobná škola, aby mohol byť vzácny, avšak už postupne chátrajúci historický objekt zdemolovaný. Padol za obeť výstavbe megalomanského šedého monštra Domu ROH, dnešného Istropolisu. Pred zborením palác nikto nezameral ani nezdokumentoval. Zásluhou bezohľadnosti a necitlivosti voči vlastným dejinám ako dôsledku historickej negramotnosti ľudí stojacich v pozíciách rozhodovania o bytí či nebytí jednotlivých stavebných objektov Bratislava opäť raz prišla o ďalšiu z mnohých historicky významných architektonických pamiatok, ktoré už nikdy nebude možné ničím nahradiť. Na tomto tvrdení by sme sa s Mariánom určite zhodli, veď viem, ako mal ten starý „kaštieľ“ rád...

Marián i ja sme totiž vyrastali v bratislavskej štvrti neďaleko paláca grófa Berchtolda: na Tehelnom poli – na „Cíglfelde“; on býval na Bartoškovej ulici, ja na Vajnorskej, takže sme to do „kaštieľa“ mali na skok. Obaja sme chodili na klavír, on k pani učiteľke Ondreičkovej, ja k pani učiteľke Almerovej. Boli to vynikajúce dámy, absolútne oddané povolaniu klavírnym pedagógov, technike klavírnej hry a objavovaniu vhodnej klavírnej literatúry pre svojich žiakov, pokiaľ išlo o zvládnutie prstokladu nácvikom technických etúd, ale aj, a najmä, nachádzanie netradičnej, „neobohratej“ literatúry klavírneho prednesu. Obe zhodne postrehli Mariánove mimoriadne hudobné nadanie a čítanie, jeho hlbokú znalosť teórie a dejín hudby, no predovšetkým jeho sklony ku kompozičnej tvorbe. Dali hlavy dohromady a vymysleli toto: Marián zloží prednesovú skladbu a Danka ju prednesie. Naše panie učiteľky boli také silné pedagogické osobnosti, že ani Marián ani ja sme nemali na výber. Idea sa nevyhnutne musela stať skutočnosťou. Predpokladám, že objednávka kompozície prišla Mariánovi svojím spôsobom azda aj vhod, lebo ako – už vtedy – zaniatený čitateľ ruského skladateľa Igora Stravinského veľmi dobre vedel, že Stravinskij napísal počas svojho exilu v USA niekoľko zo svojich najlepších skladieb práve ako „commission“, teda na objednávku, a to buď kultúrnych inštitúcií alebo súkromných osôb. V tomto zmysle pedagogická objednávka Mariána kdesi v kútiku srdca nepochybne potešila, lebo takmer vzápätí skomponoval 4-častovú cyklickú skladbu, drobnú kompozíciu so silným nábojom hudobnej impresie i expresie, ktorú programovo nazval *Letný deň s podtitulom „štyri klavírne miniatúry“ (Ráno, Vtáčí spev, Búrka, Vlak)*. Okamžite som sa pustila do jej štúdia a nácviku. Dnes sa mi to zdá priam ako sen, že som vec nacvičovala priamo z Mariánovho rukopisu, čo vôbec nebolo ľahké, ale zvládnuteľné. Napokon tento jeho klavírny mini-cyklus v mojej interpretácii premiérovu zaznel na žiackom koncerte, ktorý hudobná škola usporiadala 16. júna 1962 vo veľkej koncertnej sieni Slovenskej filharmónie. Rovnako vtedy, a azda ešte väčšmi dnes, po vyše 57 rokoch, pokladám za zvláštne privilegium, ktorého sa mi dostalo, že som tento Mariánov „opus magnum“ smela ako prvá zahráť ja, ba čo viac, že, zrejme súc celkom spokojný s mojou interpretáciou, mi ho o niečo neskôr, teda ex post, ešte aj osobne venoval. Keďže bol po celý život ako muzikant mimoriadne kritický predovšetkým voči sebe samému, ale nemenej aj voči iným skladateľom a interpretom, považujem za veľké ocenenie, že to, ako som kompozíciu pochopila a predniesla, prijal vcelku pozitívne.

Po premiére som si Mariánov manuskript *Letného dňa* uložila do svojho súkromného archívu, kde odpočíval množstvo rokov – až dosiaľ. Nedávno sa mi však dostalo akejsi zvláštnej vnútornej výzvy, aby som oné noty, dnes už priam sentimentálne zahnednuté, z archívu vybrala a postarala sa o to, aby boli, isteže už v digitálnej podobe, dané k dispozícii aj iným interpretom. Domnievam sa totiž, že sa jedná o takú pozoruhodnú prvotinu z pera legendy slovenskej muzikantskej scény, že by nemuselo zostať pri jej interpretácii len pokročilejšími elévmi či adeptami klavírnej hry, ale že napr. také jej časti ako *Vlak* či *Búrka* by dokázali – ako kratučký, ale veľmi efektný encore – očariť aj náročných poslucháčov špičkových klaviristov.

DANA BELICOVÁ-CHOVANOVÁ

(Text je z pripravovanej publikácie detských skladieb M. Vargu)

S Mariánom som sa prvýkrát stretol ešte pred nástupom na konzervatórium. Zoznámil ma s ním Jano Kovář, Mariánov spolužiak, jeho mama bola kolegyňa s mojou mamou. Bolo to v roku 1959, Marián chodil na základnú umeleckú školu, ale popri tom aj na konzultácie k Janovmu otcovi, docentovi Samuelovi Kovářovi, ktorý učil na hudobnej vede. Odtiaľ sa Marián poznal s Janom. A my sme sa s Janom zasa poznali cez naše mamy.“(V roku 1959 založili Marián Varga, Ján Kovář a Vladimír Bokes klavírne trio.) Marián a Jano mali 12 rokov, ja 13. Jano hral na husliach, ja na violončele a Marián samozrejme na klavíri. Bol výborný klavirista už v tom veku. Cvičili sme v pionierskom paláci, dnes prezidentskom, a na cvičenie sme mali vyhradenú pravdepodobne tú miestnosť na prvom poschodí, v ktorej dnes sídli pani prezidentka. Cvičili sme napríklad trio českého neoklasicistického skladateľa Jaroslava Křičku, ale napokon z toho nič nebolo. Všetkých troch nás totiž bavilo viac komponovanie ako hranie. Takže po niekoľkých skúškach sa to rozpadlo a začali sme zo seba súkať svoje skladby. Zo slovenských skladateľov sme mali veľmi radi Dezidera Kardoša. V tom čase mal 45 rokov, bol teda relatívne mladý. Písal skladby, ktoré nám pripomínali Bartóka a Stravinského. Týchto dvoch sme mali radi tak, že namiesto cvičenia – skúšania s klavírnym triom – sme počúvali platne. Vtedy to bola rarita a každý túto hudbu nepoznal. Ale nás veľmi zaujala a zaujal nás aj Koncert pre orchester od Dezidera Kardoša, to sme tiež zničili jednu platňu. Kardoš napísal aj detské skladby, *Bagately*, a my sme podľa nich písali svoje bagately. Takto skončila kariéra klavírneho tria – kvôli písaniu. Zároveň sme rozmýšľali, kam pôjdeme do školy, tak sme si samozrejme vybrali konzervatórium. Ja som bol o rok starší, takže som tam aj nastúpil o rok skôr. My dvaja s Mariánom sme sa napokon ocitli na kompozičnom oddelení, Janko zostal ako huslista. Na kompozícii sme si robili svoje. To znamená, že sme pokračovali v systematickom počúvaní skladateľov 20. storočia. Vtedy bol dosť problém dostať sa k inej zahraničnej hudbe ako k ruskej. Spoznávali sme Šostakoviča, Prokofieva. Stravinskij sa začal počúvať asi v roku 1956, keď k moci prišiel Chruščov a nastal odmäk. To boli tri mená, ktoré boli čudným spôsobom povolené. Ja som chodil na klavír k pani Šimaiovej, to bola rodina zo starej bratislavskej spoločnosti a dalo sa tam dostať k Bartókovi, Stravinskému, Schönbergovi, k hudbe, ktorá pre nás bola dobrodružná. Takže naše konzervatórium vyzeralo tak, že sme hlboko do noci počúvali platne a menej sme sa zaujíмали o to, čo sa robí v škole. Každý sme niečo vymýšľali. Marián zasa chodil na súkromné hodiny k Jánovi Cikkerovi, s ktorým bol veľmi spokojný, hltal všetko, čo mu povedal. Potom na konzervatóriu študoval kompozíciu u Andreja Očenáša a to nebol dobrý pedagóg. Marián mal s konzervatóriom problém a myslím, že na tom majú vinu tie pedagogické metódy, či skôr nemetódy, obrátené proti kreatívnym ľuďom. Klavír ho učil Roman Berger. Ľudsky si veľmi dobre rozumeli, mali sa radi. Berger odišiel kvôli Nováčkovi z konzervatória, krátko po tom, ako vyhodili Mariána.

VLADIMÍR BOKES

(Celý text je uverejnený v *Slovenskej hudbe* 2/2020)

sobota **19/9/2020** / 11:30 / koncertná sieň klarisky

akadémia komornej hudby

festivalu konvergenzie

a slovenského mládežníckeho orchestra



TRVANIE KONCERTU / cca. do 12:30 bez prestávky

program / Johannes Brahms (1833—1897) / Trio a mol pre klarinet, violončelo a klavír, op. 114

IV. Allegro

Sára Juriková klarinet / clarinet

Jozef Lupták (lektor) violončelo / cello

Radka Kováčová klavír / piano

Michail Ivanovič Glinka (1804—1857) / Trio Pathétique d mol pre klarinet, fagot a klavír

I. Allegro moderato

IV. Allegro con spirito

Sára Juriková klarinet / clarinet

Viktor Sabol fagot / bassoon

Samuel Michalec klavír / piano

Dmitrij Šostakovič (1906—1975) / 5 skladieb pre dvoje huslí a klavír (arr. L. Atovmian)

I. Prelúdium

II. Gavota

III. Elégia

IV. Valčík

V. Polka

Julia Roshko husle / violin

Judit Gajdošová husle / violin

Lea Tomášiková klavír / piano

Alban Berg (1885—1934) / Štyri kusy pre klarinet a klavír, op. 5

I. Mässig. Langsam

II. Sehr langsam

III. Sehr rasch

IV. Langsam

Albín Blaho klarinet / clarinet

Radka Kováčová klavír / piano

Darius Milhaud (1892—1974) / Suita pre klarinet, husle a klavír, op. 157B

IV. Introdukcia a finále

Albín Blaho klarinet / clarinet

Karolína Krigovská husle / violin

Samuel Michalec klavír / piano

Gabriel Fauré (1845—1924) / Pappilon

Iveta Cibulová violončelo / cello

Lýdia Cibulová klavír / piano

Georg Friedrich Händel/Johan Halvorsen / Passacaglia pre husle a violu

Karolína Krigovská husle / violin

Martin Jeriga viola / viola

Ludwig van Beethoven (1770—1827) / Symfónia č. 1 C dur op. 21 (úprava pre dva klarinety)

III. Menuet: Allegro molto e vivace

Anna Brezániová, Veronika Englerová klarinety / clarinets

Georg Friedrich Händel (1685—1759) / Bourrée

Niccolò Paganini (1782—1840) / Téma z Tanca čarodejníc

Louiguy / Édith Piaf La Vie en Rose

Sarah Watts / Flip Flop Squeak, Wednesday at Williams, Please Phone Joan

adamcovský obývačkový kvartet

Andrea Adamcová flauta / flute

Milan Adamec husle / violin

Dominik Adamec viola / viola

Nikola Adamcová violončelo / cello

k o n v e r g e n c i e

piazzolla

február — apríl 2021

bratislava

sobota **19/9/2020** / 17:30 / design factory

bratislavská noc komornej hudby

rozhovory o hudbe / pre-concert talks

moderuje Andrej ŠUBA



TRVANIE KONCERTU / cca. do 22:00 s prestávkami

sme v tom spolu

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Ronald ŠEBESTA klarinet / clarinet

Martin RUMAN viola / viola

Alena HUČKOVÁ klavír / piano

Eva ŠUŠKOVÁ spev / voice

Ivan KOSKA klavír / piano

program / Johann Sebastian Bach (1685 — 1750)

Prelúdium zo Suity G dur pre sólové violončelo BWV 1007 / Prelude from Suite No. 1 in G Major, BWV 1007

Steve Reich (1936)

New York Counterpoint

Benjamin Britten (1913 — 1976)

Elégia pre sólovú violu / Elegy for Solo Viola

Reflection pre violu a klavír / Reflection for Viola and Piano

Béla Bartók (1881 — 1945)

Dedinské scény Sz. 78/BB 87a / Village Scenes Sz. 78/BB 87a

prestávka / intermission

dvořák / brahms

Jozef PODHORANSKÝ violončelo / cello

Marian LAPŠANSKÝ klavír / piano

Antonín Dvořák (1841 — 1904)

Rondo g mol pre violončelo a klavír, op. 94 / Rondo for Cello and Piano in G Minor, Op. 94

Johannes Brahms (1833 — 1897)

Sonáta č. 1 e mol pre violončelo a klavír, op. 38 / Cello Sonata No. 1 in E Minor, Op. 38

I. Allegro non troppo

II. Allegretto quasi menuetto

III. Allegro

hummel / albrecht

Susanne SCHÄFFER ^{AT} husle / violin

Martin RUMAN viola / viola

Andrej GÁL violončelo / cello

Ján PRIEVOZNÍK kontrabas / double bass

Jordana PALOVIČOVÁ klavír / piano

Milan PAĽA 1. husle / 1st violin

Daniel RUMLER 2. husle / 2nd violin

Martin RUMAN viola / viola

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Alena HUČKOVÁ klavír / piano

Johann Nepomuk Hummel (1778 — 1837)

Klavírne kvinteto Es mol, op. 87 / Piano Quintet in E-flat Minor, Op. 87

I. Allegro e risoluto assai

II. Menuetto: Allegro con fuoco

III. Largo

IV. Allegro agitato

Alexander Albrecht (1885 — 1958)

Klavírne kvinteto, op. 6 / Piano Quintet, Op. 6 (1913)

I. Andante con moto – Allegro

II. Andante sostenuto

III. Scherzo

IV. Allegro moderato

v tieni beethovena

Z dnešnej Bratislavy pochádza hudobník, ktorého meno sa v jeho dobe vyslovovalo jedným dychom s Mozartovým a Beethovenovým. On sám nazýval Mozarta učiteľom, Haydna otcom a Beethovena priateľom. „V 30. rokoch 19. storočia by priemerný znalec hudby vyhlásil, že Beethoven, Mozart a Hummel boli traja najväčší skladatelia, ale oveľa radšej by počúval Onslowa, Riesa, Kalkbrennera...“ napísal v skvelej ukážke popularizačného písania o klasickej hudbe *Skladatelia vážnej hudby* newyorský kritik Harold C. Schonberg. Dnes „priemerný znalec hudby“ nemá problém s Beethovenom a Mozartom, no klavírny virtuóz, skladateľ, dirigent a pedagóg Johann Nepomuk Hummel (1778 – 1837) hrá v koncertnom živote stále akosi druhé husle. Pritom jeho najlepšie skladby majú mozartovskú ľahkosť, pevnú haydnovskú stavbu a vo vrcholných okamihoch sa dokážu dotknúť i beethovenovských hĺbok. A ak sa človek započúva napríklad do Hummelových klavírných koncertov a mol alebo h mol, počuje veľmi zreteľne romantikov. Nie náhodou bol podľa Franza Liszta Hummel jedným zo skladateľov, ku ktorého dielam sa ustavične vracal Fryderyk Chopin a po štúdiu u neho túžil Robert Schumann. V Pressburgu, dnešnej Bratislave, pulzoval v druhej polovici 18. storočia čulý hudobný život. V relatívnom bezpečí pred tureckým ohrozením obývala prosperujúce hlavné a súčasne korunovačné mesto Uhorska šľachta, ktorá milovala umenie a na hudobníkov pôsobila ako magnet. Tieto podmienky priviedli v roku 1754 do mesta z dolného Rakúska aj huslistu Johanna Hummela, ktorý tu pôsobil ako člen orchestra grófa Antona Grassalkoviča, hudobník v divadelnom orchestri Karola Wahra a neskôr, v roku 1779 ako učiteľ hudby na vojenskej akadémii v Senci (1783 — 1786). Dvadsaťštyriročný Hummel sa v Bratislave oženil s dcérou meštana a z tohto manželstva sa 14. 11. 1778 narodil Johann Nepomuk Hummel.

hummel, mozart, haydn

„Rozvoj môjho talentu sa začal pod vedením môjho otca, ktorý bol dobrým hudobníkom a zavrášilo ho Mozartovo tútorstvo medzi 7 a 9 rokom,“ napísal Hummel v autobiografickej skici v roku 1826. Johann Nepomuk Hummel bol, podobne ako Wolfgang Amadeus Mozart, zázračným dieťaťom a v hudbe sa zdokonaľoval s neuveriteľnou ľahkosťou: štvorročný čítal noty, päťročný hral na husliach, šesťročný na klavíri. Jeho výnimočný talent Mozarta tak upútal, že sa sedemročného chlapca po presťahovaní sa Hummelovej rodiny do Viedne (1786) rozhodol bezplatne učiť. Hummelov otec Johannes zanechal opis prvej návštevy u Mozarta. Ten otcovi so synom najskôr povedal, že len nerád berie žiakov, pretože mu zaberajú veľa času a vyrušujú ho pri práci, no napokon sa podvolil chlapca vypočuť. „Wolfgang si sadol vedľa mňa s prekříženými rukami a pozorne počúval. Počas hudby bol čoraz vzrušenejší, oči mu žiarili, viackrát do mňa štychol ramenom a súhlasne pokýval hlavou. Keď chlapec dohral Bacha, Mozart pred neho položil jednu zo svojich skladieb, nie práve ľahkú, aby videl ako hrá z listu. Chlapca mi necháte tu, nespustím z neho oči. Niečo z neho môže byť! Oči sa mi naplnili slzami, stisol som mu ruku a poďakoval mu z hĺbky srdca.“ Hummel strávil v Mozartovej domácnosti vo Viedni dva roky do decembra 1788. Bolo to jedno z najproduktívnejších období Mozarta, spája sa s operami *Figarova svadba*, *Don Giovanni*, ale aj populárnou *Malou nočnou hudbou* a *Korunovačným klavírnym koncertom*. Status Mozartovho žiaka Hummelovi neskôr urobil potrebnú reklamu na koncertných cestách. No súčasne mal možnosť spoznať i odvrátenú stránku génia, ktorý si ani na vrchole tvorivých síl nedokázal usporiadať život. Je zaznamenaná príhoda, ako Mozart po neskorom príchode domov prikázal manželke Hummela zobudiť, dať mu pohár vína a rozospať chlapec musel hrať. Vzťah učiteľa a výnimočného žiaka pretrval, Hummel neskôr upravil niekoľko Mozartových skladieb, dirigoval jeho diela a dokonca učil jeho syna Franza Xavera Mozarta.

Po uplynutí dvoch rokov u Mozarta sa Hummel – podobne ako v detstve jeho učiteľ – vydal so svojím otcom na koncertné cesty po Európe. Po návrate do Viedne začiatkom roku 1793 pokračoval v štúdiu u dobových hudobných autorít, medzi ktoré patrili aj z Mozartovej smrti obviňovaný Antonio Salieri a Johann Georg Albrechtsberger. V tom období nadviazal búrlivé priateľstvo s Beethovenom, ktoré pretrvalo až do skladateľovej smrti a bolo do určitej miery poznamenané rivalitou medzi obidvoma hudobníkmi.

Haydnove priame kontakty s Hummelom možno vystopovať do roku 1791, kedy sa obaja umelci stretli v Londýne, najdôležitejšej zastávke na dvojročnej koncertnej ceste 12-ročného hudobníka po Európe, kde okrem iného hral aj pred anglickým kráľom Jurajom III. V apríli roku 1792 uviedol Hummel na 8. zo Solomonových koncertov Haydnovo *Trio As dur Hob. XV:14*. Kontakty s Haydnom pokračovali aj po Hummelovom návrate do Viedne, v roku 1803 skladateľ odporučil mladého umelca na miesto koncertného majstra v Eisenstadte. Na tomto poste bol od roku 1804 zodpovedný za uvádzanie kantát a oratórií a ďalšej hudby, nie však cirkevnej a komornej. Medzi dôležité okamihy jeho pôsobenia patrila premiéra Haydnovho oratória *Stvorenie*. Ako zázračný prišelec z Viedne nebol Hummel, aj kvôli istej povýšeneckosti, prijímaný v Eisenstadte s nadšením a jeho kolegovia sa na neho často sťažovali. „*Hummel bol opäť hlučný a sebastredný. Opil sa a išiel spať,*“ zanechal svedectvo jeden z nich. „*Na tom, či sa kniežatu páčia moje diela, ako predstiera alebo nie, nezáleží, pretože nie je znalcom umenia,*“ tieto slová adresoval Hummel svojmu patrónovi a napokon ho jeho nedostatok taktu stál miesto.

na cestách

Hummel sa narodil do epochy cestujúcich virtuózov. Situácia v Európe sa okolo prelomu storočí relatívne stabilizovala a nové meštianske publikum túžilo po hudbe, za ktorú bolo ochotné platiť. Po turné v mladosti podnikal Johann Nepomuk Hummel aj v nasledujúcich rokoch rozsiahle cesty po Európe a tieto aktivity mal u svojich zamestnávateľov zaistené zmluvou. Koncertoval v Nemecku, Rakúsku, Holandsku, Belgicku, Anglicku, Francúzsku i Rusku a trikrát sa objavil i vo svojom rodnom meste. Ako mnohí, aj Hummel hrával najmä vlastné skladby a bezmedzné nadšenie až do neskorého veku vyvolával svojimi improvizáciami. „*Poetickosť výrazu a sila jeho umenia sa odráža najviac v improvizáciách, v ktorých je Hummel úplne výnimočný a nemá rovného,*“ napísal nadšene parížsky kritik v roku 1830 a s podobnými svedectvami sa bolo možné stretnúť, kdekoľvek sa ako klavirista objavil. Odraz tejto schopnosti sa dá nájsť v jeho klavírných fantáziách a variáciách. Hoci na poslucháčov pôsobilo čaro okamihu, v *Klavírnej škole* z roku 1828 Hummel odhaľuje čitateľovi pozadie svojej schopnosti improvizovať. Okrem prirodzených daností a fantázie spomína dokonalú znalosť kompozičného remesla, obsiahnutie diel starších i novších majstrov pre orientáciu v štýle a technickú istotu, racionálny nadhľad nad hudobným priebehom a sledovanie reakcií poslucháčov. Hummel bol virtuózom, pre ktorého nebol neprekonateľný žiadny technický problém v rámci estetiky viedenskej klavírnej hry. Táto možnosť ho niekedy zvädzala k brilantnosti, ktorá nebola vždy v rovnováhe s obsahom diela – v súvislosti s niektorými jeho skladbami sa táto kritika objavuje až dodnes. No hudba ako krásna hra bola jednou z požiadaviek doby, ktorej vkus nediktovali len znalci, ale čoraz viac aj „konzumenti“. Ako interpret bol Johann Nepomuk Hummel podľa dobových svedectiev géniom, bol aj vyhľadávaným učiteľom, obdivovaným dirigentom a ako skladateľ dosiahol podľa mnohých maximum, ktoré umožňuje výnimočný talent. V jeho kompozičnom odkaze možno nájsť diela eklektické a brilantné, ako sú koncerty pre fagot a trúbku, banálne potpourri určené na zábavu, rarity ako *Koncert pre mandolínu a orchester*, no i vysoko individuálne a intímne ako je *Sonáta fis mol* alebo dve klavírne septetá, očarujúce svojou zvukovitou kombinujúcou dychové a sláčikové nástroje či klavírne koncerty smerujúce k romantikom. Azda sa narodil príliš neskoro, aby sa stal „klasikom“, a príliš skoro, aby sa stal romantikom. Jeho hudba navyše nebola titanskou vzburou ani vyjadrením novej doby, ktorej pomohol otvoriť dvere, skôr impozantným ornamentom na opone zatiahnutej za epochou viedenských majstrov Haydna, Mozarta a Beethovena. Nebol typickým bohémom, starostlivo usmerňoval svoju kariéru, stál pri zrode organizácií starajúcich sa o autorské práva a zomrel ako bohatý človek. Romantickí radikáli ako Robert Schumann ho podozrievali, že usadený život vo Weimare, kde sa popri hudbe oddával prechádzkam a záhradkárčeniu, zbavil jeho hudbu iskry. V konverzačnom lexikóne z roku 1840 sa možno dočítať, že „jeho hudba len nedávno vyšla z módy“.

Klavírne kvinteto pochádza z roku 1802, no tlačou vyšlo až o 20 rokov neskôr. Je dosť pravdepodobné, že obsadenie a poetika Hummelovho kvinteta s kontrabasom inšpirovalo Schubertovo *Kvinteto „Pstruh“*. Zaujímavosťou, že dielo je známe ako *Kvinteto Es dur*, no väčšina skladby sa pohybuje skôr v es mol, je možné, že Hummel 6 béčkami nechcel odradiť potenciálnych záujemcov o dielo.

ANDREJ ŠUBA

„Hudba Johanna Nepomuka Hummela ma sprevádza vďaka môjmu otcovi (Ivan Palovič), skvelému interpretovi skladateľovho Klavírneho koncertu a mol op. 85, prakticky od narodenia. Vyrastala som s prianím „zhostiť“ sa jedného dňa tohto krásneho diela. Na ceste za poznaním Hummelovho idiómu som objavila mnoho ďalších kvalitných kompozícií ako jeho variačné opusy, rondá, etudickú literatúru či komorné skladby. Moje prvé dotyky s oboma dnešnými sugestívnymi dielami spadajú ešte do konzervatoriálnych čias, no čisto len v letnom študijnom duchu. Klavírne kvinteto op. 87 je napriek blízkeho opusovému číslu v danom čase mimoriadne populárnych klavírných koncertov op. 85 a 89 ich o vyše dekádu starším „súrodencom“. Kým koncerty veľmi jasne anticipujú romantické dianie (najmä chopinovské korelácie sú miestami až dychberúce), kvinteto z roku 1802 je pevnejšie zakotvené ešte vo vrcholnom klasicizme. Je podľa môjho názoru ukážkou vytríbených atribútov Hummelovho majstrovstva – nenútenej elegancie, virtuózneho stile brillante, jeho priam legendárnych improvizračných kvalít i kvalít skúseného komorného hráča, ako aj harmonickej invencie, pozvoľna naznačujúcej odvážnejšie modulácie lichotiace širokospektrálnemu timbru klávesového nástroja.“

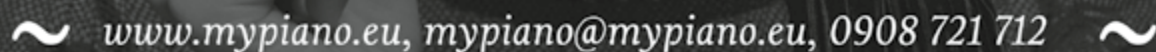
JORDANA PALOVIČOVÁ



Hľadáte piano?

Predaj a prenájom
akustických a digitálnych
klavírov

*my
Piano*



~ www.mypiano.eu, mypiano@mypiano.eu, 0908 721 712 ~

revolucionár medzi malomeštiakmi

„Albrecht bol revolucionárom medzi malomeštiakmi, skeptikom v chráme, liberálom v diktatúre, internacionalistom v nacionalizme. [...] Jeho návrat a opätovné prijatie bez výhrad prišli až v čase, ktorý už pre neho nebol prítomnosťou...“, napísal o svojom otcovi legendárny muzikológ, pedagóg a violista Ján Albrecht, ktorého osobnosť ovplyvnila generácie slovenských hudobníkov. Dielo Alexandra Albrechta (1885 — 1958), ktoré preniklo aj mimo Slovenska, nemalo kvantitou i kvalitou u nás až do 30. rokov 20. storočia paralelu. Spolu s Fricom Kafendom patril v prvých troch desaťročiach 20. storočia k najrozhladenejším a z hľadiska kompozičnej techniky aj najdisponovanejším skladateľom na Slovensku. Počas gymnaziálnych štúdií v Bratislave bol Albrecht spolužiakom a priateľom významných maďarských skladateľov Ernő Dohnányiho a Bélu Bartóka, u ktorého v Budapešti neskôr študoval hru na klavíri. S Bartókom sa stretávali počas jeho bratislavských návštev i neskôr. Okrem dirigovania, kompozície a klavíra ukončil Albrecht na univerzite aj štúdium práva. „V práve som hľadal krásu, v hudbe pravdu a zákonitosť,“ povedal neskôr v rozhovore dirigentovi Karlovi Böhmovi. Po doplnení vzdelania v organovej hre vo Viedni bol Albrecht od roku 1908 organistom v Dóme sv. Martina a učiteľom na Mestskej hudobnej škole. Ako dirigent sa od začiatku 20. rokov výrazne zapísal do dejín Cirkevného hudobného spolku (Kirchenmusikverein zu St. Martin). Orchester a zbor zložený z dobrovoľníkov zohral pod jeho vedením dôležitú úlohu v kultúrnom živote, kde sa len postupne formovali profesionálne hudobné telesá (Slovenská filharmónia vznikla v roku 1949, Orchester Radiojournalu sa formoval od roku 1926). Repertoár tvorili náročné diela domácich i svetových autorov. Napríklad v marci roku 1923 uviedol Albrecht v Redute Haydnovo oratórium *Stvorenie* so 180 účinkujúcimi, o 4 roky neskôr v Piešťanoch Beethovenovu 9. *symfóniu* s 250 hudobníkmi pred štvrtisícovým auditóriom. Kirchenmusikverein bol rozpustený v roku 1952, no kontakt s jeho dirigentom ovplyvnil osobnosti ako Ľudovít Rajter, Ivan Parík alebo Ladislav Kupkovič. Ako skladateľ komorných, orchestrálnych i vokálnych diel bol Albrecht dobre oboznámený s hudobnou minulosťou i aktuálnym hudobným vývojom (impresionizmus, expresionizmus, dodekafónia). Jeho vrcholné kompozície *Sonatína pre 11 nástrojov*, *Tri básne z cyklu Das Marienleben pre soprán a orchester* na poéziu Rilkeho a symfonická báseň *Túžby a spomienky* (Tobias Wunderlich) inšpirované drámou Hermannu H. Ortnera vznikli medzi rokmi 1921 — 1935. Do tohto obdobia sa slovenskí skladatelia venovali prevažne komornej hudbe a malým formám, prvou modernou symfonickou skladbou sa stala až *Symfónia č. 1D* dur Alexandra Moyzesa z roku 1929. Albrechtova hudobná reč už v tom čase prekročila v osobitej syntéze hranice romantizmu smerom k moderne – atonalite, novej vecnosti a neoklasicizmu. Alexander Albrecht venoval veľkú časť svojho talentu domácomu hudobnému životu ako pedagóg, interpret a organizátor. Dejinné okolnosti, zakotvenie v tradícii nemeckej hudby a multinacionálneho prostredia „starého sveta“, autokritickosť a len minimálne prenikanie najprv dobou, neskôr ideológiou vyžadovaného folklórneho idiómu do hudobného jazyka spôsobili, že jeho umelecký potenciál nebol v slovenskej hudbe úplne využitý. „Cítili sme, akoby stál politicky na opačnej strane,“ povedal neskôr v rozhovoroch s Iljom Zeljenkom Alexander Moyzes, príslušník nastupujúcej generácie, ktorá v 30. rokoch držala „prst na pulze doby“ a futoval, že Albrechtov talent nevyužili viac.

ANDREJ ŠUBA

„I keď neviem celkom pochopiť ohlas, ktorý si získalo toto dielo, pre mňa osobnostne a štýlovo ešte nevyhranené, pripúšťam aspoň to, že sa mi podarilo napísať prinajmenšom úprimné a spontánne, svojím výrazom ako i faktúrou nie celkom nezaujímavé dielo, ktoré pôsobí sviežo a lúbežne na svojho konzumenta. Kvinteto nejako obsiahlo celú atmosféru môjho mladického života s láskami a túžbami, a to nielen v jeho nálade, ale aj konkrétne v mnohých tematických narážkach. Hlavná téma mojej piesne *Čas ruží* vytvára akúsi idée fixe celého kvinteta. Kontrapunktická práca je i v tomto diele jadrom kompozičnej metódy, kostrou kontrastných rovin. Azda každý, kto *Kvinteto* trochu pozná, vycíti, že medzi poslednou časťou a predchádzajúcimi časťami bola asi dvojročná pauza, čo je veľmi badateľný úsek vo vývoji mladého človeka. Hovoril som o rôznych alúziách *Kvinteta* na časovo blízke skladby. Myslím tu predovšetkým na *Šipkovú Ruženku*, symfonickú báseň, s ktorou *Kvinteto* korešponduje, a to predovšetkým v jeho pôvodnej verzii. Vela z toho som pri druhej redakcii *Kvinteta* vynechal v prospech zachovania väčšej skladobnej zovretosti. Posledné úpravy som uskutočnil pri vydávaní vreckovej partitúry (1957).“

A. ALBRECHT: *Túžby a spomienky* (Hudobné centrum, 2008)

nedeľa **20/9/2020** / primaciálny palác / 11:30

konvergenčné matiné

duo del gesù ^{PL}

Arnaud KAMINSKI husle/violin

Krzysztof TYMENDORF viola/viola

Milan PAĽA husle/violin

Katarína PAĽOVÁ klavír/piano



TRVANIE KONCERTU / cca. do 12:45, bez prestávky

program / Marin Marais (1656 — 1728)
Couplets de folies (Les folies d'Espagne)

Joseph Haydn (1732 — 1809)
Duo pre husle a violu D dur Hob. VI:4 / Duo for Violin and Viola in D Major, Hob. VI:4
I. Moderato
II. Adagio
III. Menuetto: Allegretto

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 — 1791)
Duo pre husle a violu B dur KV 424 / Duo for Violin and Viola in B-flat Major, KV 424
I. Adagio – Allegro
II. Andante cantabile
III. – Andante grazioso con variazioni

Franz Schubert (1797 — 1828)
Erlkönig (arr. Duo del Gesù)

Claude Debussy (1862 — 1918)
La fille aux cheveux de lin (arr. Duo del Gesù)

Georg Friedrich Händel/Johan Halvorsen
Passacaglia

prestávka / intermission

Samuil Feinberg (1890 — 1962)
Sonáta č. 2 pre husle a klavír, op. 46 / Violin Sonata No. 2, Op. 46
I. Prelúdium: Andante
II. Scherzo: Allegro
III. Intermezzo: Andantino semplice
IV. Allegro moderato
V. Epilóg: Andante cantabile – Allegro

Samuil Jevgenijevič Feinberg sa narodil 26. 5. 1890 v Odese v židovskej rodine vzdelaného právnika. Vyrástol v Moskve, kam sa jeho rodičia presťahovali v roku 1894. Nepochádzal z hudobníckeho prostredia, no disponoval absolútnym sluchom a ako šesťročný prejavil mimoriadne nadanie, keď sa sám začal učiť hrať na klavíri. Vďaka podpore rodičov rýchlo napredoval a keď desaťročný začal so systematickým vzdelávaním, bolo zrejmé, že z neho bude profesionálny hudobník. Od roku 1905 začal Feinberg študovať u Alexandra Goldenweisera, najskôr súkromne, neskôr na Filharmonickej škole a na Moskovskom konzervatóriu.

Štúdium ukončil v roku 1911 naštudovaním kompletného *Temperovaného klavíra* (ktorý ako prvý klavirista v Rusku neskôr uviedol aj koncertne), dielami Händla, Mozarta, Chopina, Skriabina, Francka a Rachmaninovovým 3. *klavírnym koncertom*. Súbežne sa súkromne zaoberal harmóniou a kompozíciou u Nikolaja Žiljajeva, Tanejevovho žiaka. Feinbergovu slubnú kariéru klaviristu prerušila 1. svetová vojna. Kvôli podlomenému zdraviu ho predčasne prepustili z armády a mohol sa vrátiť do Moskvy. V rovnakom čase sa začal intenzívnejšie venovať kompozícii, vznikajú prvé skladby pre klavír s opusovými číslami. Dvadsať rokov predstavujú vo Feinbergovom živote dôležité obdobie umeleckého rozvoja, interpretačného i skladateľského. V roku 1922 sa stal profesorom klavírnej hry na Moskovskom konzervatóriu a zažíval obdobie intenzívnej koncertnej činnosti na domácej pôde. Okrem hudby Bacha, Beethovena, Chopina a Schumanna propagoval aj novú ruskú tvorbu – diela súčasníkov či skladateľov predchádzajúcej generácie (Miaskovskij, Alexandrov, Prokofiev, Skriabin, Tanejev, Stančinskij). V 2. polovici 20. rokov Feinberg zaznamenal úspech aj v zahraničí: koncertoval vo Francúzsku, v Taliansku, v Rakúsku a v Nemecku, jeho diela začali vychádzať vo viedenskom vydavateľstve Universal Edition. V roku 1925 sa zúčastnil Festivalu ISCM v Benátkach, kde vzbudil veľký záujem svojou 6. *sonátou op. 13*. Nahrával pre nemecké rozhlasové stanice, v roku 1927 sa v Berlíne stal jedným z prvých umelcov koncertujúcich v priamom prenose. Bolo to obdobie vzácnnej slobody, ktorú Feinbergovi, rovnako ako mnohým ďalším ruským umelcom, neskôr vzal nástup Stalinovho režimu. Po ňom jeho medzinárodná kariéra ustala a až na výnimky nemohol opustiť Sovietsky zväz. Keďže Feinbergova hudba nekorešpondovala s kritériami „socialistického realizmu“, bol nútený prestať hrať svoje skoršie skladby. Rozhodol sa utiahnuť „do ticha“ a tvoriť „prístupnejšie“ partitúry, čo bolo odrazom celkových tendencií sovietskej hudby tohto obdobia. Tvorivá kríza, ktorú Feinberg prežíval už od začiatku 30. rokov, sa pod vplyvom vonkajších okolností ešte prehĺbila. Roky 2. svetovej vojny strávil Feinberg, podobne ako Miaskovskij, Prokofiev a mnohí ďalší, v exile na Kaukaze a v Strednej Ázii. Obdobie po skončení 2. svetovej vojny ruským umelcom bohužiaľ neprinieslo úľavu, v akú možno dúfali. Vo februári 1948 vydal Andrej Ždanov, hlavný ideológ socialistického realizmu, dekrét, ktorým sa začala tzv. „antiformalistická kampaň“. Znamenala perzekúcie mnohých popredných sovietskych skladateľov, vrátane Feinberga. Stranícki ideológovia sa neuspokojili ani so značným „zmäkčením“ Feinbergovho kompozičného jazyka a skladateľa obvinili z formalizmu. Aj preto existuje len málo nahrávok či vystúpení Feinberga s jeho vlastnou hudbou. Situácia sa začiatkom 50. rokov ešte zhoršila kvôli židovskému pôvodu umelca a jeho kontaktom. Feinberg však naďalej zostával jedným z najváženejších umelcov v Moskve a zrejme aj vďaka svojmu renomé klaviristu a pedagóga získal určitú ochranu. V závere života, v roku 1956, kvôli zdravotným problémom prestal verejne koncertovať. Naďalej však zostal aktívnym hráčom, až do posledných dní sa venoval nahrávaniu. Práve v tomto období (1958 — 1961) Feinberg nahral Bachov *Temperovaný klavír*, ktorý ho sprevádzal celý život. Stal sa tak po Edwinovi Fischerovi druhým klaviristom, ktorý dielo nahral. Od roku 1922 až do svojej smrti 22. októbra 1962 bol Feinberg jedným z najvýznamnejších profesorov Moskovského konzervatória. Jeho študenti si ho hlboko vážili. Po smrti mu preto splnili želanie a vydali knihu *Pianizmus ako umenie*. Feinbergovo meno sa najčastejšie skloňuje v súvislosti s jeho interpretačnou, prípadne pedagogickou činnosťou. Dielo, ktoré po sebe zanechal, je však tiež hodnotné a zasluhuje si pozornosť. Kým klavírna tvorba je odbornej verejnosti známa a príležitostne sa hráva, komorné diela stoja stále v úzadí. Popri piesňových cykloch pre hlas a klavír a raného sláčikového kvarteta tvoria Feinbergove komorné dielo dve sonáty pre husle a klavír. Prvá z nich (op. 12 posth.) vznikla v roku 1912 a patrí medzi Feinbergove rané diela. *Sonáta (č. 2) pre husle a klavír, op. 46* je, naopak, jedným z jeho posledných diel. Dvojica sonát teda pomyselne ohraničuje celú Feinbergovu tvorbu. *Husľová sonáta č. 2, op. 46* je stále mnohými považovaná za jedinú Feinbergovu skladbu pre toto obsadenie. Dôvodom je, že v 4-časťovej *Sonáte č. 1*, ktorá ostala len v rukopise, nie je dokončený záver poslednej časti. V rokoch 2015 — 2018 vznikla rekonštrukcia diela, ktorú inicioval a ktorej sa ujal Milan Paľa s klaviristom a skladateľom Christophom Sirodeauom, znalcom Feinbergovej tvorby. *Sonáta č. 2, op. 46* vznikala v rokoch 1955 — 1956 ako prvé dielo po autorovej druhej, takmer desaťročnej skladateľskej odmlke. Po dokončení 3. *klavírneho koncertu* v roku 1947 toto tvorivé ticho Feinberg síce prerušil klavírnou *Sonátou č. 11* (1952), avšak do obdobia vzniku 2. *husľovej sonáty* už iné diela nevznikli. Toto obdobie zároveň predstavuje posledné roky Feinbergovho aktívneho koncertného života, až kým sa v roku 1956 z koncertného života zo zdravotných dôvodov definitívne nestiahol. Skladateľ v diele čiastočne siahol aj po hudobnom materiáli zo *Sonáty č. 1: Scherzo* je rozšírenou (a prekomponovanou) verziou rovnakej časti.

nedeľa **20/9/2020** / 15:00 / design factory

toddler punk / koncert pre deti a rodičov

toddler punk

Ľuboš KUKLIŠ spev/voice

Oliver REHÁK gitara, spev/guitar, voice

Jozef VRABEL basgitara, spev/bassguitar, voice

Tomáš VAGASKÝ gitara/guitar

Jakub TVRDÍK klávesy/keyboard

Matej RUMAN bicie/drums

Koncert pre deti, ktorý bude baviť aj ich rodičov.

Projekt Toddler Punk je jedinečným spojením skúsených hudobníkov, hudobného kritika a spisovateľky – za projektom stoja Ľuboš Kukliš, Oliver Rehák, Monika Kompaníková a hostia z rôznych slovenských kapiel.

Na začiatku bolo zopár náhodných slov a akordov, neskôr veta, text, pesnička, potom kapela a napokon hudobný album a booklet v podobe ilustrovanej knižky s príbehmi chlapca Ľulína. Toddler Punk a sa zrodil z každodenných situácií, ktoré zažívajú ako rodičia so svojimi deťmi a ktoré sa zhmotnili v hudbe a v príbehoch Ľulína a jeho rodiny. Na koncerte zahrá kompletná kapela pesničky z albumu a premiéru bude mať aj nová pesnička *Princezná*.



ILUSTRÁCIA „PRINCEZNÁ“ © BIANKA TÖRÖK

TRVANIE KONCERTU / cca. do 16:00 bez prestávky

nedeľa **20/9/2020** / 18:00 / design factory

balady / 10 simple melodies / tehilim

sme v tom spolu

Marián SLÁVKA bicie / drums



TRVANIE KONCERTU / cca. do 22:00 s prestávkami

balady

Robert POSPIŠ spev, ústna harmonika, klávesy /vocal, harmonica, keyboards

Martin SILLAY gitara /guitar

Eugen PROCHÁČ violončelo /cello

Juraj ŠUŠANÍK bicie /drums

program / Stojí hruška v sade

Medzi horami

Po hore, po hore

V tom šírom poli

Vyskočilo slniečko

V hlbkej doline

Od Dunaja až k nám

Pod košatou lipkou

Na olivon strome

Išli hudci horou

Vyletela duša z tela

„Roky to bola naša vysnívaná nahrávka. Slovenské balady v novom zvuku. Vyberali sme z obrovského množstva piesní. Rozhodli sme sa ich prerozprávať a obohatiť vlastným autorským rukopisom. Zmenami prešli aj texty. Cítil som, že im musím dodať osobnejší rozmer. Vznikli tak naše slovenské balady. Veríme, že poslucháčov osloví nová lyrika týchto nádherných piesní.“

ROBERT POSPIŠ

10 simple melodies

Branislav DUGOVIČ klarinet / clarinet

Nikolaj NIKITIN saxofón / saxophone

Jozef LUPTÁK violončelo / cello

Boris LENKO akordeón / accordion

program / Branislav Dugovič

Nr. 2

Oh deep you made me dig

Branislav Dugovič, Boris Lenko

Ida (remake of the song Mimino by G. Kancheli from motion picture Mimino)

Eddie Stevens, Branislav Dugovič

Spin-dulum Fulham version (remake of Spin-dulum by D. Matej)

Nikolaj Nikitin

Behind

Branislav Dugovič

La Studia in mi minore (with samples from Fugarôčka moja by J. Peško)

Nikolaj Nikitin, arr. by Branislav Dugovič

Summer Šimon

Branislav Dugovič

That good old bassclarinet chant

Vánoce

Eddie Stevens, Branislav Dugovič

Mrs. Mel (remake of Melo-die by M. Lejava)

Album *10 Simple Melodies* je druhým (ko)autorským projektom hudobníka, hráča na klarinete a basovom klarinete Branislava Dugoviča a jeho kolegov, priateľov Eddieho Stevensa, Borisa Lenka, Nikolaja Nikitina, Jozefa Luptáka, Mariána Lejavu, Daniela Mateja či výtvarníka Róberta Szegényho. Album pozýva poslucháča do intímneho sveta minimalistických aranžmánov, jednoduchých melódií, viac či menej skrytých odkazov na inšpirácie, zámerne ponechaných „chýb“ a pozitívnej chémie medzi spolupracujúcimi hudobníkmi.

— BADG —

tehillim

mojše band

Michal PÁLKO cimbal, spev / clarinet

František KUBIŠ akordeón / accordion

Jakub STRAČINA kontrabas / double bass

Juraj David RAŠI perkusie / percussion

solamente ribelli

SoLa vokálny ansámbl / vocal ensemble

Miloš VALENT

program / Michal Palko / Shlomo ben Rivke

Tehillim – Chválospevy

1. Preludio – Chválospev na obrátenie mysle

2. Piesne stúpania – Tehillim 120

Tehillim 121

Tehillim 122

3. Piesne vykúpenia – Tehillim 127

Tehillim 128

Tehillim 129

Tehillim 130

4. Piesne mora – Tehillim 123

Tehillim 124

Tehillim 125

Vo všeobecnosti dnes prevláda názor, že doba, ktorú žijeme, je rýchla a žijeme ju na dlh. Ja by som chcel poukázať na fakt, že žijeme dobu, ktorá nás definuje doposiaľ najväčším objemom informácií. Dnešná doba priniesla takmer momentálnu, okamžitú informovanosť o čomkoľvek. Informácia je odkazom. Môže to byť odkaz so závažnejším podtónom, niečo krátkodobé, banálne, no rovnako to môže byť odkaz generácií, spleť prenášaných informácií, ktoré neustálym štúdiom vytvárajú tradíciu. Za každou informáciou stojí čin. Akt, ktorý ho vyvolal, ktorý informáciu sformuloval a ktorý vďaka sile prípadného posolstva vstupuje do dejín ako kultúrny medzník. Čin, ktorý môže duchovným aktom. Tak môže vzniknúť spleť výsledkov aktivít viacerých duší naprieč stovkami rokov celých generácií, ktoré sa študujú, trdujú, dennodenne používajú a tak dochádza ku stretom duší z rôznych časov a krajov. Záleží, ako je duchovný odkaz nastavený a ako sú dve duše – tá, ktorá informáciu vysielala a tá, ktorá informáciu prijíma – nastavené, spriaznené. Pred časom som dostal do rúk prvé texty Shloma ben Rivkeho. Hneď pri prvom čítaní mi niektoré z nich automaticky zneli ako hudba, diali sa mi pred očami, oživali, ako keď Hospodin „prikázal

perám aby vyspievali melódiu, ktorá pôjde priamo k nebesiam.“ Rovnako boli prijímané prvými poslucháčmi. Diskusia, ktorá sa objavovala nezávisle od seba medzi formujúcou sa komunitou Priateľov, analyzovala duchovné stavy a mystické situácie, ktoré sme potom nanovo prežívali v nových, práve vznikajúcich textoch Shloma. Tak vznikalo a ešte stále v nás doznieva naše prvé spoločné dielo *Tfilos un Nigunim (Modlitby a nápevy)*, ktoré otvorilo prepotrebný dialóg medzi všetkými vnímavými ľuďmi. Modlitby a nápevy priblížili poslucháčovi svet židovstva, systém, ktorý je pomocou mystického odkazu stvorený písmenami hebrejskej abecedy, to, čo denne zažívame, nesieme si z generácie na generáciu, množstvo osobných odkazov tvorcov samotných. Judaizmus je tradícia, na ktorej stojí židovská kultúra. Tradícia, ktorá pozostáva z množstva dedených a generačne prechovávaných textov a ústnych podaní zväčša duchovného charakteru. Tým, že židovský národ bol počas svojej existencie mnohonásobne ťažko skúšaný a prenasledovaný, rozniesol túto tradíciu do mnohých kútov dnešného sveta, kde nabrala a naberá nové vplyvy. Na CD *Tehillim* je zachytený akýsi nástroj, tradičná metóda, mnogogeneračný odkaz na prekonávanie rozličných životných situácií tak, ako to pozná a používa židovská tradícia. Chválospevy (*Tehillim*), v kresťanskej tradícii známe aj ako *Žalmy*, sú špecifickým literárnym súborným dielom, ktoré dodnes vo všetkých končinách sveta, vo všetkých formách a odtieňoch židovskej kultúry zastáva miesto osobného intímneho kontaktu s B-hom a mystického zahĺbenia sa každého prednášajúceho. *Tehillim* obsahujú celkovo 150 chválospevov, pričom tradícia ich rozdeľuje na 5 kníh (akýchsi komentárov 5 kníh *Tóry*). Môžeme v nich nájsť rôzne drobnejšie ucelené útvary, ktoré sa vo fragmentoch alebo väčších celkoch vyskytujú v židovskej liturgii všetkých rítov. Shlomo ben Rivke siahol po jednom z nich, a to mystickom nástroji, ktorý stredovekí kabalisti používali ako prostriedok na vystúpanie duše až k nebesám v túžbe dosiahnuť a dotknúť sa sladkého požehnaného. *Piesne stúpania* (Chválospevy 120 – 134) Shlomo ben Rivke prebásnil, „vystúpaj po nich“ a prepísal do slovenčiny, obohatený o vlastnú skúsenosť. Jeho texty sa stali základom pre vznik *Piesní stúpania* v štyroch úrovniach, tak ako ich máte možnosť počuť. Shlomo tak prispel do tradície svojím odkazom vychádzajúcim z osobnej skúsenosti a my, hudobníci, sme tento odkaz uchopili a posielame ho ďalej. Jeho osobný výklad, meditáciu nad chválospevmi som konfrontoval s ďalším významným prekladom tohoto tradičného hebrejského textu, a to prekladom Yehoyesha – Shloyme Blumgartena do jidiš. Samozrejme, že popri týchto dvoch prameňoch používame aj pôvodné texty, častokrát prisudzované kráľovi Dávidovi, v konfrontácii s novšími chasidskými nápevmi. Spleť týchto informácií a odkazov, ktorá stála na začiatku tvorby štvorstupňového (štvorčasťového) diela, pozostávajúceho zo 14 chválospevov, som sa rozhodol doplniť o čo najširší záber tradičných melodických interpretácií v našej novej adaptácii. Do cyklu sa teda dostali nápevy chválospevov tak, ako sa nám zachovali v komunitách aškenázskych Židov západnej Európy, Balkánu či Podunajska, sefardských, marockých, jemenských, libanonských Židov, či v podobe ako sa spievali v chasidských komunitách na Ukrajine. Toto teritoriálne zaradenie súčasne ale pretína os rozdielnej chronologizácie dochovaných nápevov, takže popri pôvodne neskororomantických kantorských nápevoch veľkých synagóg v Nemecku sa stretávame aj so stredovekými žalmovými kánónmi z Maroka, intímnymi ženskými nápevmi zo 17. storočia, najstaršími kantiláciami chválospevov azda ešte z čias Jeruzalemského chrámu. Osobne sa ako tvorca vždy najviac teším na prvé stretnutia s kolegami, kedy sa nám partitúra otvára pred očami-ušami a odkrývame spoločne množstvo nánosov v spoločnej európskej hudobnej kultúre. Pri našťudovaní tohoto programu som bol niekoľkokrát konfrontovaný s tým, že tie či onaké hudobné situácie, ktoré v skladbe nastávajú, sú z pera toho či onoho veľkého skladateľa. Ja som však tentoraz pri tvorbe *Piesní stúpania* Shloma ben Rivke siahol po akomsi archeologickom postupe, keď som sa snažil nájsť vrstvy, duchovné odkazy, informácie Židov rozličných generácií a krajín navrstviť čo najviac na seba a prikryť akousi patinou, ktorú v Mojše Band používame a považujeme za náš jazyk. Preto mi z druhej strany zistenia kolegov prišli mimoriadne sympatické, nakoľko hovoria aj o inom hľadisku našej európskej kultúry. A to síce, že je naozaj

postavená na piliéroch starej židovskej, arabskej a kresťanskej kultúry a že tento fakt sa dá jasne odčítať v tradícii Tehillim, tradícii Chválospevov, ktorých línia vychádza z niekdajšieho Jeruzalemského chrámu. Tento fakt je teda čitateľný zrejme aj v tvorbe mnohých skladateľských veľikánov. Prvé CD s textami Shloma ben Rivkeho, *Tfilos un Nigunim*, končilo apelom nad našimi životmi, nad dobou, ktorú žijeme, nad nami samotnými, ale napriek tomu výzvou, že žiť musíme, musíme hľadať stále nové nádych, pretože niekde medzi nadýchnutím a vydýchnutím sídli duch svätý. Prvé CD končí nádychom a toto druhé CD, ktoré držíte v rukách začína novým vydýchnutím. Svet, ktorý je zachytený na tomto CD je definovaný akýmsi nástrojom na vystúpanie na vyšší level a vnímaním sveta z perspektívy. Tento svet, v ktorom sa denne stretávame s nespravodlivosťou, kde je spravodlivý človek nedocenený a násilník a zlodej žije v blahobyte, svet, ktorý nám možno pred očami zaniká a my sa len nečinne prizeráme, čo sa s ním deje až napokon zrejme zanikne tak ako ho poznáme a vznikne niečo nové.

MICHAL PÁLKO

(Text je prebratý z CD *Tehillim*. Moishee Publishing, 2019)





**o hudbe, komornej hudbe, hudobníkoch, festivalových
novinkách, ale aj o tom, čo sa okolo nás deje**

- 1** Hommage à Bach 2020
- 2** Posúvame hudbu ďalej – kurzy komornej hry 2020
- 3** JL turné 2020 – Jozef Lupták a priatelia naživo aj online
- 4** Hudba nás spája – program festivalu Konvergenzie 2020



počúvajte na:

Podbean
Apple Podcasts
Spotify

u. fond
na podporu
umenia

vznik podcastu continuo
z verejných zdrojov podporil
fond na podporu umenia

profily interpretov

Branislav Dugovič (klarinet) – multižánrový umelec so širokým repertoárom, študoval na konzervatóriu (R. Simandl) a VŠMU (J. Luptáčík) v Bratislave. Počas doktorandského štúdia (R. Šebesta) sa intenzívne venoval komornej hudbe (J. Slávik). Absolvoval majstrovské kurzy (R. Wehle, M. Lethiec a d.) a interpretačné súťaže (laureát Concorso G. Tassis). Sólovo i a komorný hráč účinkoval s Cappellou Istropolitana, Štátnou filharmóniou Košice, Moyzesovým kvartetom, L. Fančovičom, D. Varínskou, N. Škutovou, J. Slávikom, N. Bulfonem, I. Buffom, J. Luptákom, M. Paľom, E. Šuškovou a d. Je členom Bergerovho tria. Jeho záujem o súčasnú hudbu vyústil do spolupráce s VENI ensemble a Cluster Ensemble. Účinkoval na podujatiach doma i v zahraničí (Ostravské dni novej hudby, Večery novej hudby, Melos-Étos, Konvergencie, Pohoda, Varšavská jeseň). Nahrával pre vydavateľstvá Diskant, Hudobný fond, Real Music House, Hevhetia/Orange Mountain Music a Naxos. Pôsobí na Univerzite Komenského a ako lektor Veni Academy. Spolupracuje tiež s J. Kirschner, E. Stevensom a skupinou Bukasový masív. Vo vydavateľstve Real Music House mu vyšli albumy *Cross-Country Skiing* a *10 Simple Melodies*.

Sisa Fehér (spev) – všestranná košická speváčka, skladateľka a multiinstrumentalistka, ktorá sa cíti doma v jazze, funku, blues, alternatíve, elektronike, hip hope, ľudovkách i swingu. Pôsobí vo viacerých projektoch, k stabilným patrí zoskupenie Sisa Fehér & Fehero Rocher, účinkuje tiež v komornom duu Bardo s gitaristom V. Miklášom. Jej albumy vyšli vo vydavateľstve Slnko Records.

Andrej Gál (violončelo) – študoval na konzervatóriu (K. Filipovič) a VŠMU (J. Podhoranský) v Bratislave. Absolvoval majstrovské kurzy u R. Wallfische, J. Waltza a členov Alban Berg, Smetana, Janáček a Hagen kvartet. V r. 1997 – 2002 bol vedúcim violončelovej skupiny v rôznych mládežníckych orchestroch (Young Artist's Festival Bayreuth, Internationale Junge Orchesterakademie, Idyllwild Summer Arts Festival, USA). Od r. 2001 je členom SKO B. Warchala. V r. 2002 získal na letnej akadémii Praha-Viedeň-Budapešť s Zwiebel Quartet cenu za interpretáciu Šostakovičových kvartet. V r. 2008 absolvoval majstrovský semestrálny kurz v Bazileji u W. Levina (LaSalle Quartet). Bol členom Quasars Ensemble a Ostrav-

skej bandy. Ako sólista účinkoval s Janáčkovou filharmóniou, SKO B. Warchala a Quasars Ensemble. Hrá aj na barokovom violončele, príležitostne koncertuje s Musikou aeternou. V rôznych improvizačných zoskupeniach spolupracuje s M. Tóthom. Účinkoval na významných pódioch a festivaloch (Lincoln Centre, Carnegie Hall, Parížske konzervatórium, Bachfest Leipzig, Pražská jar, Varšavská jeseň, Ostravské dni novej hudby, Tokio, Los Angeles, Berlín, Lisabon, Moskva, St. Petersburg a d.).

María García (USA, klavír) – s hrou na klavíri začala ako 4-ročná, o 6 rokov neskôr debutovala vo svojej domovine s Puerto Rico Symphony Orchestra. Študovala na New England Conservatory of Music a na Stony Brook University v New Yorku. Ako členka viacerých komorných zoskupení vystupovala v USA, Kanade, Južnej Amerike, Európe, v Izraeli, Afrike i Ázii. Účinkovala na festivaloch v Bergene a na festivale Pabla Casals. Spolupracovala s členmi orchestra Metropolitan opery, New York City Ballet, Orpheus Chamber Orchestra a umelcami ako Ch. Goerke, M. Kamio a J. Alessi. Ako pedagogička klavírnej hry pôsobila na Manhattan School of Music Pre-College Division, na Lawrence Eisman Center for Preparatory Studies in Music at Queens College (CUNY), New Jersey City University, the 92nd Street Y School of Music a v rámci Stony Brook Summer Chamber Music Festival. Jej študenti pokračovali vo vzdelávaní na Boston Conservatory, Manhattan School of Music, San Francisco Conservatory, Princeton a i. Aj po presťahovaní do Oregonu je vyhľadávanou hudobníčkou a pedagogičkou. Je súčasťou 20 Digitus Piano Duo (s M. Muramatsu), vyučuje súkromne z domova. www.mariagarciapiano.com / www.20digitusduo.com

Alena Hučková (klavír) – študovala na ZUŠ E. Suchoňa (A. Klattová), konzervatóriu (P. Pažický) v Bratislave a JAMU (J. Jiraský) v Brne, absolvovala konzulácie u E. Fischerovej-Martvoňovej. Zúčastnila sa na viacerých majstrovských kurzoch. Sólisticky vystúpila so Slovenskou filharmóniou, s Filharmóniou Brno, s Orchestrom Janáčkovej opery Národného divadla Brno a so Symfonickým orchestrom Konzervatória v Bratislave. Spolupracovala s dirigentmi ako R. Štúr, J. Krygel, J. Klecker, D. Štefánek, P. Valentovič, P. Breiner, M. Košík, M. Galeati, M. Leginus a d. V r. 2018 sa predstavila s huslistom P. Bogaczom ml. v Šanghaji. V piesňovom a šansónovom repertoári sprevádzala speváčku N. Jabůrkovou. Od r. 2015 je

členkou Orchestra Opery SND, bola korepetítorkou Baletu SND, od r. 2018 je externou korepetítorkou VŠMU. Je rezidentnou korepetítorkou na Medzinárodných interpretačných kurzov Camerata Comorra v Komárne. Ako korepetítorka sa zúčastnila kurzov I. Gringoltsa, A. Soumm, J. Pazderu, Midori Goto a D. Karvaya v rámci projektu Majstrovské kurzy svetových virtuózov v Bratislave. Ako klavírna pedagogička pôsobila na British International School Bratislava, na SZUŠ R. Chmelové v Brne a na ZUŠ J. Kresánka v Bratislave. Je vyhľadávanou komornou hráčkou, koncertovala na festivaloch Nitrianska hudobná jeseň, Bojnické hudobné leto, Konvergencie a v cykle Nedelne matiné v Mirbachovom paláci. Spolupracovala s V. Šrankom (klavír), J. Pivoluskom (klarinet), M. Michalcom (vibrafón), K. Zívalíkovou (violončelo) a L. Polákom (violončelo). V duu s M. Rumanom (viola) koncertujú na Slovensku i v zahraničí, nahrali tiež CD s hudbou R. Clarke (Pavlik Records) a slovenských autorov (HF).

Igor Karško (husle) – prešovský rodák, žiak K. Petrócziho na Košickom konzervatóriu, absolvent pražskej AMU (J. Tomášek) a Menuhinovej akadémie v Gstaade (Y. Menuhin, A. Lysy) pôsobí už dve dekády ako koncertný majster Luzernského symfonického orchestra a člen súboru The Serenade Trio. S týmto telesom vyhral prestížne súťaže komornej hudby vo Florencii, Caltanissette a Trapani. Ako koncertný majster barokového orchestra La Scintilla absolvoval v r. 2005 americké turné s C. Bartoli, s ktorou nahral CD *Maria Malibran*. Založil zoskupenia La Banda Antix a La Gioconda, je členom a hostujúcim koncertným majstrom Les Musiciens du Louvre M. Minkowského. S týmto orchestrom nahral Haydnove a Schubertove symfónie pre label naïve. Je pravidelným hosťom Konvergencií, pre ktoré o. i. naštudoval Stravinského *Príbeh vojaka*. Od r. 2010 vedie s Th. Demengom súbor Camerata Zürich, v súčasnosti je jeho umeleckým vedúcim. Je profesorom na Musikhochschule v Luzerne. Od r. 2018 spolupracuje s Balthasar-Neumann Ensemble na kubánsko-európskom projekte CUE.

Ivan Koska (klavír) – študoval na Slovensku a v Taliansku. Interpretačne sa zdokonaľoval pod vedením umelcov ako L. Berman, K. Bogino, B. Canino, N. Fisher, F. J. Thiollier a ě. Je víťazom viacerých klavírných súťaží ako Medzinárodná klavírna súťaž *Premio Seiler* v Palerme (2001) či rímska Me-

dzinárodná súťaž v interpretácii súčasnej hudby *Premio di Roma* (2006). Od r. 2009 pôsobil v USA, kde v r. 2015 získal doktorát v klavírnej interpretácii na Louisiana State University v Baton Rouge. V r. 2015 — 2018 vyučoval klavír a teoretické predmety na Nicholls State University v Thibodaux v Louisiane. Ako sólista a komorný hráč koncertoval predovšetkým v Taliansku a v USA, ale aj v ďalších európskych krajinách, v Brazílii a v Paname. Jeho aktivity sa neobmedzujú iba na klavírnú interpretáciu: štúdium prekladateľstva na rímskej univerzite La Sapienza ho priviedlo k prekladaniu prevažne hudobných textov z viacerých jazykov, je taktiež organizátorom úspešného koncertného cyklu Hudba v Pezinku.

Ivana Kovalčíková (husle) – pochádza z Valašských Klobouk, študovala na Konzervatóriu (B. Kotmel, J. Besperát) a na JAMU (M. Vacek) v Brne. Bola na stáži na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (J. Pospíchal). Je držiteľkou ocenení z viacerých súťaží (Kocianova súťaž, Beethovenov Hradec, Anglo-Czechoslovak Trust). Na majstrovských kurzoch spolupracovala s osobnosťami ako V. Hudeček, B. Matoušek alebo E. Haffner. Absolvovala medzinárodné turné s komorným súborom Musica Minore. Pôsobí ako koncertná majsterka Filharmonie Zlín a členka Dua In Eterno.

Marian Lapšanský (klavír) – upozornil na seba ešte ako študent Konzervatória v Bratislave a následne ako poslucháč AMU v Prahe (u Fr. Maxiána a J. Panenku), keď sa stal absolútnym víťazom na Smetanovej klavírnej súťaži v Hradci Králové a získal Cenu za najlepšiu interpretáciu diel W. A. Mozarta (1971) a neskôr tiež Cenu Anda-Bührle (1972) na majstrovských kurzoch G. Andu v Zürichu. Vo svojom vzdelávaní pokračoval formou postgraduálneho štúdia na Konzervatóriu P. I. Čajkovského v Moskve (V. Meržanov). K oceneniam, ktoré prispeli k prudkému vzostupu jeho kariéry koncertného umelca, patrí aj titul laureáta na Medzinárodnej tribúne mladých interpretov UNESCO v rámci BHS. V súčasnosti je M. Lapšanský pravidelným hosťom na mnohých prestížnych koncertných platformách vo svete, účinkujúc s renomovanými orchestrami. Spolupracoval s dirigentskými osobnosťami ako V. Neumann, J. Bělohávek, R. Benzi, Ken Ichiro Kobayashi, Z. Košler, L. Pešek, A. Rahbari, L. Rajter, E. Villaume, L. Svárovský a i. Uskutočnil množstvo sólových recitálov i komorných koncertov na prestížnych festivaloch ako Wiener Festwochen,

Salzburger Festspiele, Berliner Festtage, Dresdner Musikfestspiele, Pražská jar, Medzinárodný hudobný festival v Ankare, Letný festival Dubrovnik, BHS a ď. M. Lapšanský je nielen vynikajúci sólista, ale stal sa aj jedným z najvyhľadávanejších komorných hráčov na súčasnej scéne. Účinkoval s renomovanými sólistami ako P. Schreier, M. Hajóssyová, P. Dvorský, D. Pecková, S. Kopčák, A. May, J. Suk, J. Bárta, Sh. Ishikawa, J. Obrazcovová, R. Walfish a ďalší. Interpretované umenie M. Lapšanského je zachytené na početných rozhlasových, televíznych i štúdiových nahrávkach. Roku 1995 získal spolu s violončelistom J. Bártom Cenu Zlatej harmónie za CD so sonátami Rachmaninova, Schnittkeho a Pärta. R. 1997 získal Cenu Classic za nahrávku roka (Z. Fibich: *Náklady, dojmy a upomínky* – súbor 12 CD). R. 1999 dostal Cenu za najlepšiu českú nahrávku roku 1998 (L. Janáček: *Zápisník zmizelého* s P. Strakom a D. Peckovou). Okrem spomenutých ocenení získal aj Európsku cenu G. Mahlera na r. 2002, ktorú v spolupráci s EU každoročne udeľuje Európska únia umenia za kreatívny hudobný čin, nekonvenčný a progresívny prínos do kontextu kultúry a za podporu hudobného umenia. V ostatných rokoch koncertoval v Japonsku, Španielsku, Poľsku, Kanade, Turecku, Grécku, Egypte, Juhoafrickej republike, Maďarsku, Kuvajte, Nemecku, Južnej Kórei, Bielorusku, Taliansku, Holandsku, Dánsku. Je tiež organizátorom hudobného života, o. i. umeleckým riaditeľom Medzinárodného festivalu Musica nobilis a prezidentom Medzinárodnej klavírnej súťaže J. N. Hummela. Od r. 2004 zároveň pôsobí ako generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie. Je často pozývaný ako člen do porôt klavírných súťaží, o. i. F. Liszta v Budapešti, L. v. Beethovena v Bonne, A. Skriabina v Grossete, Prix Amadeo v Aachene, Premio Giuliano Pecar v Gorizii, Medzinárodnej súťaže komornej hry vo Frankfurte, Súťaže Pražskej jari a ď. Jeho študenti získali viac než 30 ocenení na medzinárodných súťažiach. Je pedagógom na AU v B. Bystrici. Do r. 2012 pôsobil aj na AMU v Prahe a do r. 2019 na VŠMU v Bratislave.

Boris Lenko (akordeón) – je typom všestranného hudobníka so záberom od klasického repertoáru, cez rôzne crossoverové projekty (Požož sentimentál, Polajka, ALEA, Chassidic Songs) až po jazz (Triango). Do sólového akordeónového repertoáru vniesol viaceré novátorské prvky, najmä uvádzaním diel významných osobností povojnovej americkej a európskej scény (J. Zorn, M. Kagel, M. Lindberg, G. Klucevsek, L. v. Vierk,

L. Berio), či premiérováním a iniciováním nových slovenských diel (J. Beneš, P. Zagar, M. Burlas, P. Machajdík, I. Zeljenka, I. Szeghy, M. Piaček, J. Iršai, L. Burgr, L. Kupkovič...). V r. 2001 mal ako prvý akordeonista v histórii Bratislavských hudobných slávností celovečerný recitál. O rok neskôr sa sólovo predstavil na prominentnom festivale súčasnej hudby Varšavská jeseň. B. Lenko sa stal priekopníkom uvádzania diel A. Piazzollu na Slovensku, založil komorný súbor ALEA, spolupracuje s P. Breinerom v mimoriadne úspešnom projekte Triango. Venuje sa aj vlastnej tvorbe, i úpravám diel pre akordeón i iné nástroje. Pedagogicky pôsobí ako profesor na VŠMU v Bratislave. Je pozývaný do porôt medzinárodných akordeónových súťaží, je umeleckým garantom najvýznamnejšej Slovenskej akordeónovej súťaže v Poprade, spoluzakladateľom Združenia akordeonistov Slovenska.

Vladimir Mendelssohn (NL, viola) – pochádza z hudobníckej rodiny, študoval kompozíciu a hru na viole v rodnej Bukurešti. Účinkoval na festivaloch po celom svete ako sólista, komorný hráč, skladateľ a aranžér. Pravidelne spolupracuje s najlepšimi hudobníkmi, jeho umenie je zachytené na nahrávkach pre známe vydavateľstvá. Je autorom diel pre sólové nástroje, miešaný zbor, symfonických i komorných kompozícií. Jeho komorná tvorba zahŕňa štyri sláčikové kvartetá, skladbu *Nova* pre klarinet, sláčikové trio, klavír a bicie a *Don Aldebaran* pre sedem sláčikových nástrojov, klavír a herca. Zložil tiež hudbu k baletom, scénickú a filmovú hudbu. Je vyhľadávaným pedagógom, pôsobil na Parížskom konzervatóriu, v Haagu, Essene a Bologni. Vedie majstrovské kurzy po celom svete. Od r. 2005 je umeleckým riaditeľom festivalu v Kuhmo.

Nikolaj Nikitin (saxofón) – bratislavský hudobník a pedagóg. Od detstva hrá na drevených dychových nástrojoch. Absolvoval hru na klarinete a saxofóne na konzervatóriu a teóriu hudobného umenia na VŠMU. Popri tom navštevoval súkromné hodiny džezovej improvizácie u H. Sokala a A. Middletona. Neskôr začal hrať s poprednými slovenskými hudobníkmi a v r. 2012 vydal debutové CD *Personal Suite* (RMH 2012) s legendami slovenského džezu (G. Jonáš, J. Döme a J. Griglák). Nasledovala spolupráca s americkým hráčom na trúbku P. Stewartom, ktorá priniesla ďalšie dva autorské albumy (*New Winter Stories*, *Music for Boys and Girls*). Po tomto období prišli roky objavovania nových zvuko-



vých a improvizčných možností: 2CD vychádzajúce z hudby L. Janáčka *Tales from My Diary* (Polajka, NN ensemble, M. Vitouš) nominované na hudobný počín roka v rámci Radio Head Awards a experimentálny album s ideami vývarníka M. Gerboca a hudobno-producentskou dvojicou R. Pospišom a M. Sillayom (EXXPPNNSS ensemble). Ďalším spoločným počínom tejto zostavy bola pocta J. Cikkerovi (CD *Ján Ciker 105*). Návratom k akustickému džezu je album *Altar* (RMH 2017), spoločné dielo Nikitina a Ľ. Šrámeke. N. Nikitin pôsobil ako lektor na viacerých tvorivých kurzoch zameraných na hudobnú improvizáciu. Okrem vlastných projektov je členom Cluster ensemble, príležitostne hráva s VENI ensemble. Koncertuje doma i v zahraničí. V r. 2017 reprezentoval s H. Gregušovou a Ľ. Šrámekom Slovensko v Ottawe, ako člen Cluster ensemble odohral sériu koncertov v NYC. Najnovším počínom z dielne Nikitina a Šrámeke je *Altar Double Quintet*, na ktorom účinkujú svetové osobnosti jazzu ako T. Harrell, J. Blake, K. Fekete-Kovács či D. Gress.

Tom Norris (UK, husle) – študoval na Guildhall School of Music and Drama v Londýne, v štúdiu pokračoval v kanadskom Banffe. Pôsobil ako vedúci druhých huslí vo Winnipeg Symphony Orchestra. Po návrate do Londýna sa stal prvým huslistom v London Symphony Orchestra a pravidelne vystupuje na festivaloch a koncertoch po celom svete. Popri živote orchestrálneho hudobníka, Tom spolupracoval s nespočtým množstvom umelcov, od Schubert Ensemble po Rogera Daltreya a The Who. Nahrával s Nanci Griffith, Elvisom Costellom a Andreom Bocellim, založil Puertas Quartet, ktorého debutové CD bolo ocenené v časopise *Strad*. Spolupracoval s Manum Delagom a Living Room in London, v r. 2010 vydal vlastný album ako singer/songwriter.

Milan Paľa (husle) – koncertnou činnosťou, výkonmi, repertoárom a nahrávacími aktivitami patrí medzi najvýraznejšie osobnosti slovenskej hudby posledných dekád. Študoval na Konzervatóriu J. L. Bellu v B. Bystrici, už ako mladý umelec získal viacero cien a s nimi i medzinárodnú pozornosť na sú-

ťažiach ako Concourse Moderne Riga, Anglo-Czecho-Slovak Trust London, L. Janáček International Competition Brno, B. Martinů Competition a i. JAMU v Brne. V súkromnej triede S. Yaroshevicha sa zoznámil s husľovou školou D. Oistracha, no vďaka spolupráci s francúzskym skladateľom a organistom J. Guillouom prijal aj prvky francúzskej moderny. V období štúdií sa pravidelne zúčastňoval medzinárodných majstrovských kurzov V. Spivakova v Zürichu. Patrí medzi najvýznamnejších česko-slovenských huslistov a odborná verejnosť ho radí medzi elitu svetových interpretov. Ako sólista spolupracoval s National Radio Symphony Orchestra Kiev, Kioi Sinfonietta Tokyo, Prague Symphony Orchestra, Saint Petersburg Philharmonic Congress Orchestra, Saint Petersburg Philharmonic, St. Petersburg State Capella Symphony Orchestra, Brno Philharmonic, Philharmonic Orchestra Altenburg-Gera, Slovenská filharmónia, SOSR a i. Spoluprácu nadviazal s dirigentmi ako Th. Guschlbauer, H. Arman, A. Cernusenko, L. Svárovský, M. Košík, A. Markovic, A. Sebastian Weiser, O. Vrabec, O. Olos, D. Švec, P. Gribanov a d. Diskografia M. Paľu tvorí už vyše 30 titulov, ostatnými sú 4 Concertos for Milanolu, husľové sonáty Griega, Šostakoviča a Bartóka, tiež Sonáty a partity J. S. Bacha (Pavlík Records). Výnimočným počínom je antológia slovenskej tvorby pre sólové husle, vďaka ktorej získal V r. 2009 Cenu L. Rajtera. V roku 2014 dostal Cenu ministra kultúry SR a Cenu Nadácie Tatra banky za umenie, je tiež držiteľom Radio_Head Award za nahrávku Bergovho a Szymanowského husľových koncertov so SO-SR-om pod taktovkou M. Lejavu. Výnimočné kvality M. Paľu je možné spoznať z profilového dokumentu Českej televízie z r. 2012. / www.milanpala.com

Katarína Paľová (klavír) – po ukončení gymnázia študovala hru na klavíri u L. Fraňovej a dirigovanie pod vedením Š. Sedlického na Konzervatóriu v Žiline. V štúdiách pokračovala na JAMU v Brne (I. Gajan). Absolvovala majstrovské kurzy u E. Indjića, I. Kahánka, J. Jiraského, A. Vlasákovej, A. Serdara a M. Paľu. Počas štúdií sa zúčastnila viacerých domácich i medzinárodných súťaží (3. cena Súťaž študentov slovenských konzervatórií, čestné uznanie Medzinárodná klavírna prehliadka v Prahe). V r. 2010 — 2013 bola členkou Veni Academy, s ktorým pod vedením M. Lejavu účinkovala na festivaloch ISCM World New Music Days (2013), Melos Étos (2011) a i. V r. 2013 bol ansámbl za CD *Rolling Tones/*

In zarter Bewegung ocenený Radio_Head Awards. Okrem viacerých komorných zoskupení umelecky spolupracuje aj s manželom M. Palom, s ktorým účinkovala na Konvergenciách 2016. Popri repertoári 18. a 19. storočia sa zaujíma aj o hudbu 20. a 21. storočia (S. Feinberg, N. Roslavets, T. Take-mitsu, G. Scelsi, P. Manolios). Premiérovala tiež diela slovenských a českých autorov (Iršai, Manolios a i.).

Jordana Palovičová (klavír) – sólistka, vyhľadávaná komorná hráčka a docentka klavírnej hry študovala na konzervatóriu (J. Mašinda) a VŠMU v Bratislave (D. Varínska), na Royal College of Music v Londýne (Y. Solomon) a na Musikhochschule Lübeck (J. Tocc). V r. 2002—2004 bola štipendistkou DAAD. V rámci majstrovských kurzov spolupracovala s významnými pedagógmi (L. Berman, G. Sándor, E. Indjić, J. Wijn, M. Lapšanský, P. Topercher). Pôsobí ako docentka na Katedre klávesových nástrojov a cirkevnej hudby HTF VŠMU. Je držiteľkou domácich i zahraničných ocenení, vrátane Ceny J. Cikkera. Nahrávala pre spoločnosť Musica, Hudobný fond, Hudobné centrum, Pavlík Records, Slovenský rozhlas, RTVS, Český rozhlas, ČT, Norddeutscher Rundfunk. Pri príležitosti 100. výročia narodenia J. Cikkera nahrala CD s jeho sólovými dielami a *Concertino pre klavír a orchester op. 20*. V r. 2014 vydala CD *Ján Cikker Piano Music* spoločnosť Toccata Classics. Sólisticky, aj ako komorná hráčka sa predstavila na festivaloch doma i v zahraničí (BHS, Melos-Étos, Nová slovenská hudba, SFKU Žilina, Festival peknej hudby, Konvergenzie, Levočské babie leto, Dni hudby F. M. Bartholdyho, Cambra de Música, Pulse Festival, Cheltenham International Festival of Music, Sibelius Week, ARMONIE DELLA SERA). V oblasti komornej hry spolupracovala so širokým spektrom partnerov (Moyze-sovo kvarteto, Solamente naturali, G. Knox, V. Mendelssohn, I. Palovič, M. Rysanov, S. Tandree, J. Lupták, E. Prochác, I. Karško, M. Paľa, M. Potokár, J. Tomka, V. Vonášek, I. Gabrišová, E. Šušková a i.) Účinkovala s poprednými slovenskými a zahraničnými orchestrami (Slovenská filharmónia, SOSR, Cappella Istropolitana, ŠKO Žilina, Štátna filharmónia Košice, Symfonický orchester VŠMU, VŠMU Modern Orchestra, Moravská filharmonie Olomouc, Pražská komorní filharmonie, Lambeth Orchestra, RCM Sinfonietta Orchestra a Lübecker Philharmoniker)



H
Harmonie

Vaše oči do světa klasické hudby

Jiný pohled na klasickou hudbu a jazz
rozhovory a seriály / komentáře / kritiky
analýzy / recenze nahrávek

www.casopisharmonie.cz

Jozef Podhoranský (violončelo) – patrí k špičkovým reprezentantom slovenského koncertného umenia. Violončelovú hru študoval na Konzervatóriu v Bratislave, na Čajkovského konzervatóriu v Moskve a na majstrovskom kurze v Paríži. Je nositeľom najvyššieho ocenenia na Beethovenovej súťaži v Hradci nad Moravicí (1969, 1972), absolútnym víťazom Interpretáčnej súťaže SR v B. Bystrici (1978), nositeľom Zlateho erbu vydavateľstva OPUS za r. 1986 a Ceny Frica Kafendu za r. 1987. Vystúpil na koncertných pódioch v Maďarsku, Nemecku, v krajinách bývalého ZSSR a bývalej Juhoslávie, v Poľsku, Bulharsku, Španielsku, Švédsku, Luxembursku, Taliansku, Turecku a Japonsku, spoluúčinkoval so všetkými slovenskými a mnohými zahraničnými orchestrami pod taktovkou renomovaných dirigentov (O. Lenárd, B. Warchal, O. Dohnányi, R. Stankovský, R. Edlinger, A. Parrot, V. Verbickij a d.). V r. 1982 – 1987 bol členom Slovenského kvarteta a v r. 1987 – 1992 sólistom Slovenskej filharmónie. Popri koncertnej činnosti sa venuje aj pedagogickej práci. Pôsobí na VŠMU v Bratislave, na JAMU v Brne a AU v Banskej Bystrici. Viedol medzinárodné majstrovské kurzy v Piešťanoch, ďalej v Pécsi, Csongráde a Báji (Maďarsko), v Oberschützene (Rakúsko) a v rámci Hudobného fóra v rakúskom Klagenfurte (1992). Je členom medzinárodných porôt interpretačných súťaží. Umelecky významné bolo v posledných rokoch kompletné uvedenie Beethovenovho diela pre violončelo a klavír na 3 koncertoch s I. Gajanom v Bratislave a Beethovenovho *Trojkoncertu* s ŠKO Žilina, M. Majkútom, D. Karvayom a I. Gajanom. Dlhé roky bol členom festivalového výboru medzinárodného festivalu Allegretto v Žiline.

Pjoni/Jonatán Pastirčák – producent, hudobník a skladateľ filmovej hudby, známy aj ako Isama Zing a Pjoni, pôsobí na československej hudobnej scéne už vyše 15 rokov. Ako 10-ročný založil s producentom A. Matejom (Ink Midget) duo Tucan. Neskôr vytvorili elektronický projekt Ink Midget & Pjoni, ktorý vyústil do ich sólových dráh. V súčasnosti okrem svojich performancií hráva aj s pesničkárkou Katarziou, s ktorou sa stretli pri spolupráci na hudbe k hre Antígona. V posledných rokoch sa podieľal na produkcii mnohých výrazných albumov na českej a slovenskej scéne, ako napríklad *Zvíře* jménem podzim – *Září*, *Zrní* – *Nebeský klid*, *Katarzia* – *Antígona* a na jej poslednom albume *Celibát*. Skomponoval hudbu do filmov *Špina*, *V Síti*, *Mečiar* a d. Zároveň je v spolupráci s J. Šickom

autorom viacerých audiovizuálnych inštalácií. Pod pseudonymom Isama Zing bol súčasťou medzinárodnej platformy pre experimentálnu hudbu a nové médiá Shape platform.

Ján Prievozník (kontrabas) – pôsobil v orchestroch Štátnej opery v B. Bystrici, v orchestri SND, od r. 2009 je zástupcom kontrabasovej skupiny SOSR-u v Bratislave. Už počas štúdií sa venoval interpretácii starej hudby. Spolupracoval so súborom Musica Aeterna pod vedením P. Zajíčka, čo odštartovalo jeho aktivity v oblasti starej hudby a autentickej interpretácie, ktorej sa venuje dodnes. Od r. 2006 je členom a pravidelne spolupracuje s orchestrami a súbormi: Musica Aeterna, Collegium Wartberg, Wiener Akademie, Hoffkapelle Esterházy, Ars Antiqua Austria, Solamente naturali, Czech Ensemble Baroque, Musica Florea, Collegium Marianum, Ensemble Inegal, Wroclaw Baroque Orchestra, {OH!} Orkiestra Historyczna, Il pomo d'oro/CH a i. Je vyhľadávaným komorným hráčom. So súbormi špecializujúcimi sa na interpretáciu starej hudby, ale aj inými súbormi a orchestrami sa predstavil na festivaloch ako BHS, Melos-Étos, Dni starej hudby, Pražská jar, Struny podzimu, Bachfest Leipzig, Wratislavia Cantans, Utrecht Early Music Festival a d. Účinkoval na pódioch v Japonsku, Mexiku, Guatemale, Ekvádore, Chile, Fínsku a po celej Európe (o. i. Wiener Musikverein, Konzerthaus Wien, Opéra national de Paris a d.). Spolupracoval s radom dirigentských osobností (A. Parrot, J. ter Linden, G. Antoninni, L. Svárovský, O. Dohnányi, M. Haselböck a i.) a sólistov (M. Huggett, J. Holloway, E. Onofri, J. Chauvin, A. Steier a i.). Od r. 2000 je lektorom Letnej školy barokovej hudby v Holešove. Ako pedagóg kontrabasu pôsobí na Súkromnom konzervatóriu v Nitre, Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave a na Hudobnej a umeleckej akadémii Jána Albrechta v Banskej Štiavnici. Zároveň si rozširuje svoje vzdelanie na doktorandskom štúdiu pod vedením prof. J. Podhoranského. Ako sólista účinkoval so ŠKO Žilina a so súborom starej hudby Musica Aeterna. Koncertne predviedol diela pre sólo kontrabas tzv. viedenského ladenia od A. Hoffmeistera, K. Kohauta, J. M. Spergera a i. Spolu s J. Krigovským založil Slovenský kontrabasový klub – Slovak Double Bass Club, ktorý na Slovensku pravidelne organizuje viacero medzinárodných hudobných podujatí (napr. kontrabasové kurzy a koncerty BASS FEST+, hudobný festival „Musica Perennis Iuventutis“, medzinárodnú kon-

trabasovú súťaž C. D. von Dittersdorfa a mnohé ďalšie). J. Prievozník je spoluzakladateľom a členom kontrabasového kvarteta BassBand.

Eugen Prochác (violončelo) – je absolventom AMU v Prahe (J. Chuchro). Neskôr študoval u osobností ako D. Šafran, E. B. Bengtsson, M. Chomicer a A. May. Je absolútnym víťazom Premio Valentino Bucchi v Ríme (1990) a držiteľom Ceny slovenskej hudobnej kritiky. Ako sólista vystúpil v takmer 40 krajinách štyroch kontinentov. Od r. 1990 je pedagógom na VŠMU v Bratislave. V r. 1993 – 1997 pôsobil ako profesor na Academia Nacional Superior de Orquesta v Lisabone a Escola Proffisional v Paredesi. Pravidelne vyučuje na majstrovských kurzoch v Portugalsku, v Rakúsku, vo Vietname, Thajsku, Indonézii, i na Slovensku. Nahráva pre domáce i zahraničné rozhlasové i televízne spoločnosti (ORF, WDR, CBC Toronto, Antena 2 a i). Vydal viacero CD pre vydavateľstvá Homer, OPUS, Numérica, Rádio Bratislava, Gallo atď. Spolupracuje so svetoznámymi interpretmi ako S. Gubajdulina, G. Sollima, M. Vitouš, R. Wakeman, V. Hudeček a d. Ako vedúci súboru Pro-mi-le sa zúčastnil koncertnej premiéry oktetovej verzie skladby *Cello Counterpoint* S. Reicha. Pravidelne spolupracuje aj s hudobníkmi iných žánrov (M. Varga, M. Jakabčic, V. Merta, J. Lehotský). Ako hráč i spolutvorca dramaturgie sa zúčastnil na projekte „Tribute to Freedom“ so spevákom J. Andersonom (Yes). Veľký medzinárodný ohlas zaznamenala jeho nahrávka kompletnej violončelovej tvorby T. Salvu (Naxos), V r. 2015 prišli na trh CD *Ac-celle-rande* s akordeonistom R. Kákonim (Hevhetia) a *Hommage à Rostropovič* (VŠMU) s J. Palovičovou. Ostatným nahraným titulom je live nahrávka *Koncertu pre violončelo* M. Krajčího v spolupráci so SOSR-om (HF).

Robert Roth – jedna z najvýraznejších osobností slov divadla. Začínal v Detskej rozhlasovej dramatickej družine, neskôr vyštudoval hudobnodramatický odbor na Konzervatóriu v Bratislave. Od r. 2000 je hercom Činohry SND. V tom istom roku získal nomináciu na DOSKY za rolu Ariela v Shakespearovej *Búrke*. V SND hral aj v ďalších Shakespearových hrách (*Antonius a Kleopatra*, *Trojkráľový večer alebo Čo len chcete*), na Shakespearovských slávnostiach v *Kupcovi benátskom* (Gratiano). Stvárnil Jarryho Tatka Ubu, za ktorého získal v Česku cenu za herecký výkon, Arthura v Mrožekovom

Tangu, za Šabrina v adaptácii Dostojevského próz (*Cudzia žena a muž pod posteľou*) bol nominovaný na DOSKY 2006. V r. 2008 získal DOSKY za postavu Hamleta v SND. Je držiteľom Ceny Nadácie Tatra Banky za umenie 2008. Predstavenie Činohry SND *Hollyroth* získalo ocenenia Špeciálna Cena poroty a Cena študentskej poroty na festivale Nová Dráma 2010. Rovnaký titul získal DOSKY 2010 za najlepšie mužský herecký výkon a najlepšiu inscenáciu sezóny 2009/2010. V r. 2010 dostal Krištáľové krídlo v kategórii Divadlo a audiovizuálne umenie. Hráva i mimo domovského divadla: v Gogolových *Hráčoch* či Shepardovej hre *Posadnutí láskou* (Bratislavské mestské divadlo, Divadlo a.h.a). Hral vo filme V. Morávka *Hrubeš a Mareš sú kamaráti do dažda*. Spolupracuje s rozhlasom, načítal román M. Hvoreckého *Eskorta*. Je známy aj ako originálny hudobník. S Konvergeniami spolupracoval na projektoch *Príbeh vojaka* a *Svedectvo*.

Martin Ruman (viola) – od r. 2012 člen Slovenskej filharmónie, kde zastáva post sólo violistu. Je aktívnym komorným hráčom, ako sólista účinkoval s poprednými slovenskými telesami (Slovenská filharmónia, SKO B. Warchala, Cappella Istropolitana, Sinfonietta Bratislava). Rodák z Prievidze a absolvent tamojšieho Piaristického gymnázia F. Hanáka študoval na Konzervatóriu v Bratislave (K. Klatt), na Pražskom konzervatóriu (K. Doležal), na VŠMU v Bratislave (J. Hošek), u A. Zemtsova vo Viedni a na Akadémii umení v B. Bystrici (E. Danel). Zúčastnil sa na majstrovských interpretačných kurzoch pod vedením osobností ako G. Karni, H. Schlichtig, A. Arad, M. Zemtsov, J. Dinerstein, V. Bukač a S. Baer. Počas štúdia v Prahe vystupoval ako sólista a komorný hráč (Komorný orchester P. Haasa, orchester Berg a i.). Je laureátom Súťaže študentov konzervatórií Slovenskej republiky, medzinárodnej súťaže Talenty pre Európu, Súťažnej prehliadky konzervatórií Českej republiky. Účinkoval s Moyzesovým i Muchovým kvartetom, je členom súboru Collegium Wartberg. Pravidelne spolupracuje s renomovanými domácimi i zahraničnými umelcami (Sh. Ashkenasi, Zh. Qian, Y. Revich, A. Añazco, I. van Keulen, D. Rowland, P. Barragán, J. Lupták, B. Lenko, M. Paľa, I. Karško, J. Tomka a d.). Vzdelanie si rozšíril na Hudobnej a umeleckej univerzite mesta Viedeň, pôsobí ako lektor Slovenského mládežníckeho orchestra a akadémie festivalu Konvergenie, kde je pravidelným hosťom. Pedagogicky pôsobí na Konzervatóriu v Bratislave, účinkuje v komornom duu s klaviristkou A. Hučkovou. / www.martinruman.sk

Daniel Rumler (husle) – pochádza z Trenčína. Hru na husliach študoval na konzervatóriu v Pardubiciach (J. Kuchválek) a na HAMU v Prahe (J. Tomášek). Jeho ďalšie kroky viedli do Švajčiarska, kde pokračoval v štúdiu na Hochschule Luzern – Musik u Igora Karška a G. Carmignolu. Na tej istej škole dokončil tiež svoje pedagogické vzdelanie v obore Master of Arts in Musikpädagogik. Vo Švajčiarsku pôsobil ako praktkant v orchestroch Musikkollegium Winterthur a Sinfonieorchester Biel-Solothurn. Od r. 2018 je členom skupiny 1. huslí v Slovenskej filharmónii. Pravidelne vystupuje s barokovým orchestrom Ensemble Corund Luzern, s komorným orchestrom Camerata Zürich a Bach Ensemble Luzern. D. Rumler sa taktiež venuje aranžovaniu a kompozícii. Jeho transkripcie zazneli na významných festivaloch ako napr. Lucerne Festival a boli nahraté pre vydavateľstvo ECM.

Susanne Schäffer (husle) – maďarsko-nemecká huslistka študovala v Londýne (F. Andrievsky) a na Universität für Musik und darstellende Kunst (D. Schwarzberg, J. Meissl) vo Viedni. Medzi je mentorov patria osobnosti ako H. Beyerle, G. Schulz, F. Raods a S. Isserlis. Je víťazkou viacerých hudobných súťaží, ako sólistka a komorná hráčka koncertovala v Európe, Izraeli, Venezuele, USA a Japonsku. Pravidelne vystupuje na prestížnych festivaloch ako Cully Classique Festival, ISA Festival a IMS Prussia Cove, nahrala niekoľko CD. Je členkou sláčikového kvarteta Chaos Quartet.

Miki Skuta (klavír) – patrí medzi najvýznamnejších reprezentantov slovenského klavírneho umenia. Študoval v Bratislava (E. Fischerová) a v Paríži (Cl. Helffer). Je laureátom niekoľkých domácich i zahraničných súťaží. Okrem klasickej hudby sa venuje tiež jazzu a populárnej hudbe. Spolupracoval s významnými umelcami z rozličných žánrov (B. Schmid, B. Mütter, Ch. Muthspiel, J. Bartoš, T. Stanko, G. Demeterová, D. Lockwood, M. Feldman, A. Kirschlager, J. Stivín, W. Muth-



spiel, E. Molinari a ďalší). Ako sólista alebo člen komorných ansámblov účinkoval s SKO B. Warchala, Slovenskou filharmoniou, Cappellou Istropolitana, ŠKO Žilina, Janáčkovou filharmoniou v Ostrave, Bruckner Orchestra Linz, OENM, die Reihe a i. Predstavil sa na festivaloch doma i v zahraničí (Bach Unwrapped/Londýn, The Piano, Liszt Fesztivál/Budapešť, Varšavská jeseň, Kunstfest Weimar, Salzburg Biennale, Pianomania/Belgicko, Zürich Jazz Festival, Melos-Étos, Kontrasty/Lvov, Konvergencie). Ako sólista sa predstavil pod taktovkou osobností ako B. Warchal, Th. Kuchar, L. Svárovský, Zs. Nagy, R. Stankovský, D. McQueen, D. Héja, Sz. Bywalec, O. von Dohnányi a D. Gazon. Nahrával pre BMG, Amadeo, OEHMS Classics, ORF, Preiser Records, Hudobný fond. Medzi jeho nahrávkami patrí dôležité miesto Beethovenovým sonátam (Opus), *Diabelliho variáciám* (Pavlik Records), *Godbergovským variáciám* a tokátam J. S. Bacha (Hevhetia). Posledné dva tituly získali najvyššie hodnotenie v prestížnom britskom časopise *BBC Music Magazine*. Bol umeleckým riaditeľom festivalu Arcus Temporum v maďarskej Pannonhalme. Je držiteľom ocenení Cena F. Kafendu a Krištáľové krídlo. Jeho skladby zazneli v Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku, Maďarsku a Holandsku. V r. 2005 skomponoval Husóvy koncert pre B. Schmida. Od r. 1996 pôsobí s manželkou Norou v duu, ktoré sa špecializuje na hudbu 20. storočia.

Nora Skuta (klavír) – zakladajúca členka súboru Opera Aperta patrí v súčasnosti medzi najvýznamnejších medzinárodne aktívnych slov. klaviristov. Je vyhľadávanou komornou i sólovou hráčkou a zanietenou interpretkou súčasnej hudby. Pravidelne vystupuje na medzinárodných festivaloch, v súčasnosti úzko spolupracuje so súborom Österreichisches Ensemble für Neue Musik. V r. 2006 nahrála pre vydavateľstvo Hevhetia na SACD *Sonáty a interlúdiá* Johna Cagea, ktoré vysoko hodnotila domáca i zahraničná kritika. CD bolo v Londýne vybraté do knihy renomovaného kritika BBC Music Magazine Rogera Thomasa *1001 Classical recordings you must hear before you die*.

Marián Slávka (bicie) – absolvent odboru hra na bicích nástrojov bratislavského Konzervatória, jeden z najkreatívnejších a najagilnejších bubeníkov, aktívny aj ako skladateľ. V minulosti hral s kapelami IMT Smile a Sounds like this, aktuálne pôsobí v kapelách Longital, Talent Transport, v pro-

jekte Modrý vrch a v oživenom muzikáli D. Ursinyho *Peter a Lucia*. V r. 2017 mu vyšiel debutový album *vLáska* (Slnko Records). Od r. 2009 pôsobí ako pedagóg na ZUŠ J. Kresánka v Bratislave.

Stroon – je pulzujúcim elementom na slovenskej hudobnej scéne. Nielen vďaka vibrafónu, ktorý je jeho hlavným nástrojom, ale aj vďaka škále projektov a spoluprác. Zasnenosť, kontemplácia, snaha o bezťažovosť, konceptualita, to všetko vo vnútri. Modalita, rytmické štruktúry, minimalizmus, skreslenie, synthové plochy a proto-melodika navonok. Svoje živé hrania sa snaží vždy prispôbiť miestu, času a divákovi. Preto v jeho setoch môže zaznieť skorá elektronika, akustické kompozície, dystopické improvizácie, solárne prelúdiá, ale aj jeho najnovšia tvorba. Tá je na svete od mája 2020 na LP/digital vo vydavateľstve Deadred Records/Starcastic a má názov *Temple Timbre Embers*. Stroon na seba upozornil debutom *Ruine Noire* (2010). Odvtedy každý rok prináša správu o svojom hudobnom smerovaní. *Smithereens*, *Triple Farewell a Impermanence* znamenali objavovanie vlastného „elektronického“ jazyka, ku ktorému postupne pripájal vibrafón. Skúmanie vyvrcholilo singlom *Astatine*, ktorý sa po vydaní stal jednou z najhranejších skladieb v Rádiu_FM. *Solar Preludes* (2016) spojili protikladné svety skreslenej gitary a vibrafónu do elektronickej formy. Album bol v rámci Radio_Head Awards nominovaný v dvoch kategóriách. V rámci festivalu k RHA sa Stroon predstavil aj s kompozíciou *Songs of Concealed Amplitude* pre ansámbeľ, elektroniku a soprán. Tá vyšla začiatkom r. 2020 ako prvý release na jeho značke Frequent Fires. Po *Vice Laboratory* (2018) je jeho najnovší počín druhým albumom vydaným na vydavateľstve Deadred Records. Okrem vydávania sólových albumov, bol, resp. je členom rôznorodých formácií a ansámblov (PPE, Cluster Ensemble, Veni Ensemble). Veľkú časť jeho tvorby predstavuje hudba pre divadelné predstavenia (*Jumika*, *Vegánska Apokalypsa*, *Folklore not War*, *Artina & Onno*), filmy (*Ócuka*, *Paralel*, *Ikony*), či site-specific performance (Biela Noc, Signal), eventy (Zlatý Klinec) a reklamy (J&T Banka). Podieľal sa na projekte Play Dow Jones, ktorý získal cenu bronzového leva na festivale Cannes Lions 2016. Spolupracoval na niekoľkých aplikáciách a hrách, ako autor hudby alebo ako sound dizajnér (Pištové Vajcia, Vulkanist, Hellmut). Sólovo odohral za posledných desať rokov množstvo koncertov na Slovensku aj v zahraničí.

Vladislav Šarišský (klávesy) – všestranný klavirista, skladateľ a aranžér aktívny vo viacerých žánroch. Študoval hru na klavíri a kompozíciu na košickom Konzervatóriu (J. Šingerová, P. Kaščák, N. Bodnár) a na VŠMU v Bratislave (J. Iršai). Je laureátom Medzinárodnej skladateľskej súťaže v Petrohrade (2012) a Ceny Nadácie Tatrabanky. Venuje sa hudbe klasickej, komornej, symfonickej, rockovej, jazz-rockovej, aj tvorbe hudby pre film či divadlo. Účinkoval v divadelných predstaveniach, napr. Novecento podľa divadelného románu A. Barrica Novecento. Počas štúdií pôsobil v kapelách Kakauko, Beg Bajazid, zúčastnil sa projektu Hrana Tour, v súčasnosti je spolu s M. Slávkom a F. Hittrichom aktívny v zoskupení Talent Transport. V r. 2019 vyšla nahrávka jeho sláčikových kvartet s Moyzesovým kvartetom.

Ronald Šebesta (klarinet) – patrí medzi popredných slovenských hráčov na klarinete. Po štúdiách v Bratislave a v Boulogne sa v r. 1993 stal 1. klarinetistom Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu, v r. 1996 získal rovnaký post v Cappelle Istropolitane. Jeho záujem o súčasnú hudbu ho priviedol do zoskupení VENI ensemble, Vaporì del Cuore, DON@U.com a Ensemble Ricercata. V r. 1997 – 2005 pôsobil v Opera Aperta Ensemble, ktorého bol spoluzakladateľom. Spolu s bratom Robertom pôsobí v unikátnom zoskupení historických basetových rohov Lotz Trio. Hostuje v orchestroch hrajúcich na dobových nástrojoch Wiener Akademie, Orfeo Orchestra a Cappella Cracoviensis. V r. 2002 – 2010 pedagogicky pôsobil na VŠMU v Bratislave. So SOSR-om nahrál koncertantné diela Suchoňa a Zeljenku (Hudobný fond). V r. 2018 vydal profilové CD *Classic Malts* so skladbami Stravinského, Scelsiho, Sciarrina, Stockhausena, Reicha a Griseyho.

Ivan Šiller (klavír) – je koncertný klavirista, pedagóg a organizátor hudobných projektov. Študoval hru na klavíri v Bratislave (ZUŠ, M. Kailingová a VŠMU, D. Varínska) a Gente (Kráľovské konzervatórium, D. Vandewalle), ako štipendista v USA (Tanglewood Music Center), Kanade (Banff Centre for the Arts) a Nemecku (Ferienkurse für Neue Musik Darmstadt). Venuje sa interpretácii klasickej i súčasnej hudby, ensemblevej i sólovej hre a hudobnej reinterpretácii výtvarných diel. Rád spolupracuje s inými hudobníkmi, s ktorými formuje rôzne zoskupenia – Cluster ensemble, Ensemble Ricercata alebo Prague Modern. Spoluvytvára alternatívne „vzdelávacie inštitúcie“ – študentský projekt VENI ACADEMY

či sériu detských workshopov SoundOrchestra – zamerané na improvizáciu, grafické partitúry a experimentálnu hudbu. Aktívne spolupracuje so súčasnými slovenskými i zahraničnými skladateľmi. Pôsobil na Katedre hudobnej výchovy PdF UK ako pedagóg aj vedúci katedry. Je autorom množstva hudobných projektov, organizátorom festivalov i koncertných cyklov. Predsedá slovenskej sekcii ISCM, s ktorou pripravil hudobný počín r. 2013 – ISCM World New Music Days – ocenený v rámci Rádio_Head Awards 2014. V r. 2016 sa stal umeleckým riaditeľom vzdelávacieho projektu SUPERAR Slovakia, ktorý sa koná v spolupráci s viedenským chlapčenským zborom a Konzerthaus Wien. Za svoju umeleckú činnosť získal niekoľko cien a nominácií. V r. 2016, 2018 a 2019 bol Cluster ensemble nominovaný na cenu Nadácie Tatra banky za album *Cluster ensemble Plays Philip Glass*, na cenu Krištáľové krídlo v kategórii hudba a na cenu Radio_Head Award v kategórii nahrávka roka – klasická hudba. V r. 2018 vydal svoje debutové sólové CD *FIFTY*, ktoré je ojedinelou zbierkou viac ako 20 skladieb súčasných autorov. / www.ivansiller.com

Eva Šušková (spev) – zanietená propagátorka slovenskej hudby a diel súčasných skladateľov, kritika oceňuje jej vklad pri interpretácii klasikov hudby 20. storočia. Absolvovala VŠMU (V. Stracenská), kde obhájila aj dizertačnú prácu (P. Mikuláš). Svoj umelecký obzor si rozširovala na kurzoch v Rakúsku, Maďarsku a Českej republike. Paralelne s pedagogickými a organizačnými aktivitami (cyklus (Ne)známa hudba o. z. Albrechtina, autorské projekty secret VOICE, VOICEsion a detský projekt Človekofón) sa profiluje ako výrazná osobnosť hudobného života, nevynímajúc rôznorodé formy hudobného divadla. V operných domoch a na zahraničných scénach (Česko, Francúzsko, Rakúsko, Poľsko) stvárnila niekoľko významných postáv (Tatiana, Desdemona, Rusalka, Suzel, Fiordiligi). Scénicky naštudovala monodrámy Schönerberga *Pierrot Lunaire* a *The Raven* od T. Hosokawu. Na konte má uvedenie a nahrávku Hummelovej opery *Mathilde de Guise* aj kreáciu premiér 6 pôvodných slovenských opier (Beneš, Kubička, Solovic). Ako sólistka sa predstavila na významných európskych festivaloch (Gaida, Lost & Found, Pražské premiéry, BHS, Melos-Étos, Konvergencie, Dni starej hudby a i.), spolupracovala s Prague Modern, Quasars Ensemble, Solamente naturali, Cappella Istropolitana, Ostravská filharmonie, Slovenská filharmónia, SOSR-om a SKO B. Warchala. Na-

hrávala pre Brilliant Classics, Phaedra, Dynamic, Slovenský rozhlas, Hudobný fond, Diskant a Real Music House. V r. 2013 získala Cenu Nadácie Tatra banky za umenie v kategórii Mladý tvorca, V r. 2016 Cenu F. Kafendu. Medzi jej ostatné CD patria *Lexikón chladu* s M. Burlasom a *Lalula*, piesne I. Zeljenku s Quasars Ensemble.

Oskár Török (trúbka) – rodák z Humenného absolvoval Hudobnú akadémiu K. Szymanowského v poľských Katoviciach. Pôsobí ako člen skupín Vertigo, Sato San-To, vystupuje tiež s Points Septet L. Soukupa, Points-Rataj Quintet i Čikori I. Bittovej. Okrem českej je veľmi aktívny aj na poľskej jazzovej scéne, je členom známeho zoskupenia Wojtek Mazolewski Quintet, V r. 2018 koncertoval s L. Możdżerom a big bandom W. Mazolewského, ktorého špeciálnym hosťom bol Z. Namysłowski.

Duo del Gesù (PL) – založili v r. 2010 francúzsky huslista A. Kaminski a poľský violista K. Tymendorf. Súbor s eklektickou dramaturgiou získal prvú cenu na súťaži mladých hudobníkov „Città di Barletta“. Toto víťazstvo odštartovalo medzinárodnú kariéru telesa, ktorého členovia sa zdokonaľovali v komornej hre u E. Feltza, kvartet Apollon Musagète a Quatour Ebène. Súbor spolupracoval s Ch. Hartmannom (Berlínska filharmónia), B. Braillardom (Orchestre National d'Île-de-France), G. Novom, J. Wawrowskim, J. Woś, T. Wojnowiczom, A. de Groléem, M. Gańskim, B. Koziakom, s NeoQuartet, i s ikonou poľskej elektronickej hudby W. „Gudonism“ Komendarekom. Duo objavuje klasicistické skladby (Hoffmeister, Pleyel, Stamic, Rolla), hrá tiež súčasné diela, vrátane premiér (T. E. Cornelius, T. Dixa, E. M. Saczková, P. Jędrzejczyk). Od r. 2012 členovia Duo del Gesù pôsobia ako umeleckí riaditelia festivalu Gdaňsk EURO, ktorý je najväčším medzinárodným festivalom komornej hudby v severnom Poľsku a priťahuje umelcov ako L. Możdżer, L. Danielsson, Apollon Musagete Quartett, Jean-Marc Fessard či zoskupenie MozART. Podujatie získalo prestížne ocenenie EFFE 2017-2018 (Európa pre Festivals, Festivals pre Európu).

Robert Pospíš & Martin Sillay – výrazné mená slovenskej hudobnej scény. Obaja hudobníci sú rešpektovaní nielen ako aktívni interpreti, ale aj ako producenti oceňovanej slovenskej hudby a zakladatelia uznávaného vydavateľstva Real Music House. Na svojom konte majú 8 autorských albumov a viac ako 70 nosičov s ich producerským a zvukovým podpisom.

Albumy hudobnej dvojice Robert Pospíš & Martin Sillay sa pravidelne dostávajú na prvé priečky ankiet o najlepšie slovenské albumy. Po období, ktoré strávili s oceňovanými projektami *Balady*, *Ján Cikker 105* a *Polajka* – Exodus sa v rámci projektu *Spev tebe* (Pocta básňam Walta Whitmana) s N. Nikitinom, H. Gregušovou a newyorskou hudobnou špičkou vrátili bližšie k pesničkárskej tvorbe.

Mojše Band – je autentická kapela reprezentujúca židovskú hudobnú tradíciu zo Slovenska. Dnes má pevné postavenie na európskej scéne vďaka inovatívnemu pohľadu na židovské dedičstvo, najmä z regiónov bývalého Uhorska. Mojše Band účinkoval na mnohých prestížnych scénach ako Jewish Culture Festiwal Krakow, ale i Mazal tov Košice, KlezMORE – Wien, Tachana HaRishona – Jeruzalem, Šamajim – Třebíč, Simcha – Wrocław, Pohoda a mnohé iné. Kapela absolvovala koncertné turné v Nemecku, Holandsku, niekoľkokrát v Poľsku a Izraeli. Medzi významné spolupráce patrí spolupráca s Abraham Geiger Collegue v Berlíne, či komunitou Beit – Krakow. Mojše Band je finalistom Celosvetovej súťaže židovskej hudby v Amsterdame V r. 2017 a držiteľom prestížnej Youtube-PRIZE tejto súťaže na r. 2018 – 2019. V r. 2015 vydala debut *REGUITA* medzinárodným obsadením a sólo participáciou Rabbi Tanyi Segal z TelAviv. Mojše Band sa systematicky venuje mapovaniu židovského hudobného dedičstva z regiónov bývalej Rakúsko-uhorskej monarchie. V rámci tejto činnosti vydáva systematicky albumy pomenované podľa regiónov (ZIPSERIM, 2018, SÁROSI 2020). V druhej edícii sa venuje postupnému vydaniu diela Shloma ben Rivke, v ktorom doposiaľ vyšli tituly *Tfilos un Nigunim* (Pavian records 2018) a *Tehillim* (Moishee publishing, 2019).

Solamente Ribelli a vokálne teleso SoLa – Solamente Naturali prináša od svojho vzniku otvorenosť a priestor pre združovanie hudobníkov rôznych názorov, štýlov, generácií a vytváranie komunit a platforiem v rámci súboru. Takto sa postupne vyformoval Ensemble SOLA zložený zo sólistov – spevákov, ktorí účinkujú buď ako súčasť projektov Solamente naturali alebo aj samostatne. Takto podobne vznikla aj nová komunita pod názvom Solamente Ribelli. Združenie hudobníkov, ktorých inšpiruje a spája hudobné myslenie presahujúce jednotlivé žánre a štýly a otvorenosť k ich prepájaniu, no pritom používajú autentické nástroje a skúsenosti, ktoré nadobudli interpretáciou starej hudby.

poďakovanie / thanks to

Ďakujeme všetkým hudobníkom, ktorí posielali hudobné pozdravy našim fanúšikom

počas dní izolácie na jar 2020 – pro bono

(Marián Slávka, Vlado Nosál, Martin Ruman, Boris Lenko, Eva Šušková, Ronald Šebesta, Braňo Dugovič, Robert Cohen, Romina Basso, Adamcovský obývačkový kvartet)

tím festivalu / the festival team

Jozef Lupták / Lea Majerčáková / Ivica Horáková / Ivana Schwarz

Ema Garajová / Zuzana Čičelová / Andrej Šuba / Adrian Rajter

mediálni partneri

umelecký riaditeľ / artistic director

Jozef Lupták

dramaturgia / program

Jozef Lupták a Andrej Šuba,

ďakujeme za podnetné rady a nápady

Adrianovi Rajterovi, Igorovi Karškovi

ďakujeme za nápad youtube koncertu

Maríi Garcíi / 45th Parallel Universe

texty a redakcia bulletinu / texts and editing

Andrej Šuba

preklady / translation

Andrej Šuba (sk)

grafický dizajn festivalu / festival design

Zuzana Čičelová

fotografie / photography

Martina Šimkovičová / Jarmila Uhlíková

Viki Kollerová / Braňo Gotthardt



:RÁDIO DEVÍN

:RÁDIO_FM



hudobný život

.týždeň



in.ba



CITYLIFE.SK
ČO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLÍ



►HUDBA.SK
To je hudba!

|kapitál



www.konvergenencie.sk

ticketportal
VSTUPENKY NA DOBRO

naživo / online

znovu spolu

slovenský rozhlas / primaciálny palác / klarisky / design factory

hommage à beethoven / portland-london-

bratislava / audio electronics live /

bach / berger / beethoven / brahms /

marián varga: piesne a hry / akadémia komornej

hudby / bratislavská noc komornej hudby /

konvergenčné matiné / toddler punk / balady /

10 simple melodies / tehillim

www.konvergencie.sk